

\* عقد مؤتمر فريق دراسة الطيور الخواضه لدراسه وحمايه الطيور الخواضه في أوديسا بأكرانيا في الفترة من ١٣-١٧ أبريل ١٩٩٢ .  
وقد شارك في المؤتمر ٧٦ مثالا من ١٣ دولة هي بلجيكا - بلغاريا - بيلوروس - ألمانيا - إيطاليا - كازاخستان - هولندا - بولندا - رومانيا - روسيا - أوكرانيا - المملكة المتحدة - الولايات المتحدة الأمريكية - وبعون اضافي من كندا - الدانمارك - تيركنستان - وأزبكيستان .

## ملحق

### مفهوم مجال الهجرة :

مجال الهجرة مصطلح أتخذ لتعريف مناطق العالم التي تأوي اليها الاحياء المهاجرة ومنها الطيور الخواضه ، وتعرف مجالات الهجرة على أنها السبيل أو السبيل التي تعبرها الطيور أو الناطق التي تأوي اليها الطيور الخواضه أوقات هجرتها بين مناطق تكاثرها ومناطق مشاها . والمعروف أن كل نوع من انواع الطيور الخواضه يهاجر عبر سبل معينه وتستخدم مناطق مختلفه ملائمه لظروف تكاثره ومهجره ومشتاه . ولذا فكل سبيل من سبل الهجرة يتكون من مجموعه نظم هجره متداخله حسب نوع وموطن الطيور الخواضه تبعا لما يتناسب مع استراتيجيه هجرته والمواطن المفضله لحياته . وتساعد المعرفه بنظم الهجرة المختلفه على امكنه تجميع مسارات الهجرة التي تستخدمها الطيور الخواضه في مسارات مختلفه عريضه كل منها يستخدم بواسطه أنواع متعدد ه غالبا ما تكون بطرق متشابهه أثناء هجرتها كل عام .

لا يوجد فواصل واضحه بين مجالات الهجرة واستخدام المصطلح لا يدل ضمنا على أهمية بيولوجيه رئيسيه وعلى الاصح فإن استخدام هذا المفهوم يعتبر ذو قيمه مريحه في تناوله لتوضيح الظروف البيولوجيه وحمايه الطيور الخواضه مع الانواع المهاجره الاخرى والتي تنتشر في وحدات جغرافيه عريضه التي فيها يمكن تجميع مجالات هجره الانواع .  
وقد أوضحت الدراسات الحديثه لهجره العديد من انواع الطيور الخواضه عبر أوروبا وآسيا أنه يمكن تجميع مسارات هجرتها في هذا الجزء من العالم الى خمس مجالات ( انظر الخريطة ) هي من الغرب الى الشرق كالتالي : - مجال شرق الاطلنطس / مجال البحر المتوسط / البحر الاسود ، مجال غرب آسيا / أفريقيا ، مجال وسط آسيا / الهند ، ومجال شرق آسيا / استراليا .

(٤) يوصى بأن تقدم الهيئات الحكومية والغير حكومية جميع امكانياتها لتحديد الاحتياجات الضرورية لدراسة وحماية الطيور الخواضة في شرق أوروبا وشمال آسيا وخاصة في (أوكرانيا ، روسيا ، هولندا ، بيلوروس ، ليتوانيا ، لاتفيا ، أستق ، كازاخستان كيرجستان ، أوزبكستان ، تيركمينيستان ، جورجيا ، أرمينيا ، أذربيجان ، تاجيكستان) التي تحتوي مناطق مناسبة للكثير من الطيور الخواضة التي تتكاثر والتي لا تتكاثر والتي تهاجر بين هذه البلاد مشتركة .

(٥) التأكيد على امكانيه استفادة جميع البلاد من خبرات البلاد الاخرى ، ويوصى بأنسه على الافراد والهيئات ذو الخبرة في هذا المجال تقديم مساعداتهم من خلال الاتى :

- تقديم التدريبات الفنية والاجهزه المعينه والمطهرات .
  - المساهمة في تأسيس مراكز للمعلومات .
  - تنظيم تبادل الزيارات الاستشارية .
  - تدعيم وتنظيم اقامه المؤتمرات .
  - الاستمرار في تدعيم برامج ومشاريع تلويح وترقيم الطيور .
  - نشر نتائج الابحاث وزيادة الوعي الجماهيري .
  - تشجيع الاتفاقيات الثنائية والمتعدده الجوانب من أجل التعاون والتقدم .
- مع تحديد الادوار المساعدة التي يمكن أن يقوم بها فريق دراسة الطيور الخواضة والهيئات الدوليه الاخرى في هذا الاعتبار .

(٦) يوصى بتشجيع التعاون بين المتطوعين والمحترفين مع بناء جسور الثقة لتبادل المعلومات والتعاون الدائم .

(٧) يوصى بالاستخدام الكلى للبيانات المتاحة التي سيتم عرضها بعد تجميعها بطرق مبسطة ، وتشتمل استفتاءات مبدئية على اعتبارات خاصة مثل " مواقع بيئات الطيور الخواضة ، وبيانات عن أعداد الطيور الخواضة مع تعريف الانشطة السكانية المختلفة التي تؤثر على بيئات هذه الطيور .

(٨) يوصى بتصميم برامج بحثيه لاستكمال الناقص من المعلومات والدراسات البيولوجية للطيور الخواضة وذلك بتعاون الهيئات المختصة على طول مجالات هجرة هذه الطيور .

(٩) يوصى بأن توقع جميع الدول الواقعة في مجالات هجرة الطيور الخواضة اتفاقيات دولية مناسبة وأن تنفذها .

(١٠) التهئة والتقدير لجامعه أوديسا وجمعيه أوكرانيا لعلوم الطيور لجهودهم فسي استضافه هذا المؤتمر الدولي الكبير ، ولتقديم العون من أجل التعاون الدولي في المستقبل لدراسة وحماية الطيور الخواضة .

## بروتوكول أوديسا للتعاون الدولي في أبحاث هجرة الطيور الخواضه وحمايتها

\*\*\*\*\*

- عن مؤتمر فريق دراسه الطيور الخواضه المنعقد بأوديسا في الفترة من ١٣-١٧ أبريل ١٩٩٢م
- \* حيث أنه من المعروف بأن الطيور البريه هي ميراث دولي وأن جميع الدول التي تقع في مجال هجرة الطيور الخواضه تتقاسم جميعا مسؤوليه حمايه هذه الطيور وبيئاتها كما هو متفق عليه في الاتفاقيات الدوليه مثل "اتفاقية راسار واتفاقية بون".
  - \* وتيقظا بأن أمان مجالات هجرة هذه الطيور يعاني العديد من الاخطار المؤثره مثل تدوير البيئات الطبيعيه ، الصيد الجائر ، التلوث ، والعديد من الانشطه الاخرى مما يستدعي التدخل السريع لاتخاذ تدابير الحمايه الضروريه بالتعاون الوثيق بين العاملين في مجال البحث العلمى وحمايه البيئه على المستويين القوي والدولي ، وكذلك بين جميع المسؤولين المحليين والهيئات الغير حكوميه وكل الهيئات المختصه .
  - \* وحيث أن نسبة كبيره جدا من الطيور الخواضه المهاجرة يتكاثر ويتوقف عند مناطق معينه في شرق أوروبا وشمال آسيا وخاصه في (أوكرانيا ، روسيا ، مولدوفا ، بيلوروس ، ليتونيا ، لاتفيا ، استى ، كازاخستان ، كيرجيزستان ، أوزبكستان ، تركمينستان ، جورجيا ، أرمينيا ، أذربيجان ، تادزبكستان) وأن العديد من الدول يشارك بنشاط كبير على المستويين القوي والدولي لحمايه الطيور المهاجرة .
  - \* وأملا في تحقيق الاستفاده العظمى من المعلومات القيمه المبعثرة في أماكن عديده وحيث أن أحسن وسيله اقتصاديه للحصول على هذه المعلومات وتجميع أى بيانات هامه جديده لا يتم الا بالتعاون المشترك بين جميع الباحثين الهائمين والمخترفين .
- (١) يوصى بحتميه اعداد استراتيجيه دوليه لحمايه مجالات هجرة الطيور الخواضه المحدده في (شرق الاطلنطى ، حوض البحر الابيض المتوسط / البحر الاسود ، غرب آسيا / أفريقيا ، وآواسط آسيا / الهند ، شرق آسيا / أستراليا) وعلى فريق دراسه الطيور الخواضه التعاون سويا لتصميم هذه الاستراتيجيه .
  - (٢) يشار الى أهميه تعريف وحمايه الاماكن التي تعتمد عليها هذه الطيور في أرجاء العالم .
  - (٣) ومن أجل عمل مقارنات جغرافيه ومتابعات موقوته يوصى بأن تقوم جميع الهيئات المختصه بدراسه الطيور الخواضه باتخاذ معايير مشتركه لطرق البحث الحقلى وتجميع البيانات وتحليلها . وأن يتم التعاون سويا وأن توحد الانظمه المعتمده على تبادل المعلومات وأن تعزز مراكز ترقيم الطيور وبيئاتها .

## O Protocolo de cooperação internacional de Odessa sobre conservação e estudo de 'Flyways'

*A Conferência do Wader Study Group em Odessa, 13-17 de Abril de 1992*

Conscientes de que as aves são um património internacional e que as nações situadas ao longo dos 'flyways' das populações de aves limícolas, partilham a responsabilidade da conservação destas aves e dos seus habitats, como reconhecido em acordos internacionais, nomeadamente as convenções de Ramsar e Bona;

Atendendo ao facto de a integridade destes 'flyways' estar em risco como resultado da perda de habitat, da pressão de caça desregulada, da poluição e de outras actividades humanas, de tal forma que existe uma necessidade urgente de medidas de conservação efectiva, requerendo uma colaboração estreita entre investigadores e conservacionistas, autoridades internacionais, nacionais e locais, organizações não governamentais, organizações internacionais, gestores e outras instituições relevantes;

Atendendo a que uma grande proporção das populações de aves limícolas que utilizam aqueles 'flyways' passam em locais situados na Europa Oriental e na Ásia (especialmente na Ucrânia, Rússia, Moldova, Belarus, Lituânia, Letónia, Estónia, Cazaquistão, Kirguizistão, Uzbequistão, Turcoménia, Geórgia, Arménia, Azerbaijão e Tadziquistão), e que muitos Estados estão activamente envolvidos, nacional e internacionalmente, em acções de conservação de populações de aves migratórias;

Procurando fazer o melhor uso da informação existente, valiosa mas dispersa, e considerando que um dos modos mais eficazes e económicos de reunir a informação existente e recolher novas informações indispensáveis, através de acções coordenadas de investigadores, amadores e profissionais;

1. Acentua a necessidade de elaboração de estratégias internacionais de conservação para cada um dos 'flyways' (Atlântico Oriental, Mediterrâneo/Mar Negro, Ásia Ocidental/Africa, Ásia Central/Índia; Ásia Oriental/Austrália), e recomenda que o Wader Study Group coordene a elaboração de tais estratégias;
2. Sublinha a importância da identificação e efectiva conservação de redes internacionais de sítios e áreas das quais dependem estas aves;
3. Recomenda que, de forma a permitir comparações geográficas e monitorizações ao longo do tempo, no trabalho com limícolas sejam adoptados por todas as organizações padrões para as metodologias a usar no terreno e para o tratamento de dados, bem como seja melhorada a coordenação dos sistemas dependentes da troca de informação, como os de centros de anilhagem e outras bases de dados;
4. Recomenda que, Governos e Organizações Não Governamentais, providenciem recursos que permitam definir as mais urgentes necessidades actuais referentes ao estudo dos limícolas na Europa do Leste e na Ásia do Norte (particularmente, Ucrânia, Rússia, Moldova, Belarus, Lituânia, Letónia, Estónia, Cazaquistão, Kirguizistão, Uzbequistão, Turcoménia, Geórgia, Arménia, Azerbaijão, Tadziquistão), países que providenciam as áreas de reprodução e não-reprodução para uma importante parte das populações de aves que partilham;
5. Põe ênfase no facto de todos os países poderem aprender com a experiência de outros e recomenda que as pessoas e organizações com experiência em aspectos particulares assistam outros:
  - Fornecendo treino ou material de apoio, incluindo publicações,
  - Assistindo no estabelecimento de bases de dados compatíveis,
  - Organizando trocas de visitas de estudo,
  - Apoiando e ajudando na organização de conferências,
  - Continuando a coordenar os sistemas de marcação com anilhas de cor,
  - Assistindo na publicação de resultados e promovendo a sensibilização da opinião pública,
  - Encorajando acordos bilaterais e multilaterais de cooperação,
6. Recomenda que, a colaboração entre voluntários e profissionais seja activamente encorajada, promovendo inicialmente a confiança mútua, a troca de informação e outros apoios,

7. Recomenda que se utilize completamente a informação relevante j existente, que dever ser disponibilizada, depois de agregada através de técnicas simples como os question rios, inicialmente sobre aspectos como o invent rio de habitats de limícolas, as tendncias populacionais dos limícolas e a an lise das actividades humanas que potencialmente afectam aqueles habitats;
8. Recomenda que sejam desenvolvidos programas de investigação sobre as questes cruciais, e ainda não estudadas, da biologia dos limícolas, em cooperação com as organizações relevantes situadas ao longo dos 'flyways';
9. Recomenda que todos os estados situados ao longo dos 'flyways' assinem e implementem acordos internacionais relevantes;
10. Sa£da a Universidade Estadual de Odessa e a Sociedade Ornitológica Ucrariana pela iniciativa de receber a Conferncia internacional e deste modo facilitar a futura cooperação internacional no estudo e conservação dos limícolas.

A Conferncia do Wader Study Group sobre Migração e Conservação Internacional de Limícolas, que teve lugar em Odessa, Ucrânia, entre 13 e 17 de Abril de 1992, recebeu 79 participantes de 13 países (Bélgica, Bulg ria, Belorus, Alemanha, It lia, Cazaquistão, Holanda, Polónia, Roménia, Rússia, Ucrânia, Reino Unido e Estados Unidos da América), tendo ainda contribuições do Canad , Dinamarca, TurcomWnia e UzbequistMo.

## ANEXO

### O conceito de 'Flyway'

'Flyway' é um conceito que foi desenvolvido para descrever reas do mundo utilizadas por animais migradores, como os limícolas. Os 'flyways' podem ser definidos como o conjunto das rotas migratórias e das reas utilizadas pelas populações de limícolas, na sua deslocação entre os locais de reprodução e as zonas de invernada. Cada espécie e população de limícola migra de um modo diferente e utiliza uma sequencia diferente de locais de nidificação, locais de passagem e locais de invernada. No entanto, um 'flyway' é composto pela sobreposição de v rios complexos migratórios de populações ou espécies individuais, cada uma delas com preferncias de habitat e estratégias migratórias diferentes. O conhecimento dos diversos sistemas migratórios permite agrupar em 'flyways' as rotas migratórias utilizadas pelos limícolas, sendo cada um deles utilizado por v rias espécies, muitas vezes de uma forma semelhante, durante a sua migração anual.

Não existe nenhuma separação rígida e imediata entre 'flyways' e a sua utilização não implica nenhum conceito biológico definitivo. A utilização do conceito de 'flyway' é valiosa sobretudo por razões de convenincia, permitindo que a biologia e conservação dos limícolas, ou outras espécies migratórias, sejam consideradas em grandes unidades geogr ficas, nas quais a migração das espécies e populações pode ser facilmente agrupada.

Investigações recentes sobre a migração de muitas espécies de aves limícolas, através da Europa e Asia, indicam que nesta parte do mundo as migrações podem ser agrupadas em 5 'flyways', de Oeste para Leste (ver figura); Atlântico Oriental, Mediterrâneo/Mar Negro, Asia Ocidental/Africa, Asia Central/India e Asia Oriental/Austral sia.

## **El Protocolo de Odesa sobre la cooperación internacional respecto a la investigación y conservación de las vías de vuelo.**

*Conferencia del Wader Study Group en Odesa, 13-17 Abril 1992*

CONSCIENTES de que las aves son un patrimonio internacional y que las naciones a lo largo de las vías de vuelo con poblaciones de aves limícolas comparten la responsabilidad para la conservación de estas aves migradoras y sus hábitats, como se reconoce en los acuerdos internacionales tales como Ramsar y la Convención de Bonn;

ENTERADOS de que la integridad de estas vías de vuelo está en peligro ante la pérdida de hábitats, presión de caza no regulada, polución y otras actividades humanas, de modo que existe una urgente necesidad de acciones de conservación efectivas que requieren una estrecha colaboración entre investigadores y personas que trabajan para la conservación a nivel internacional, nacional y local sobre las preferencias del hábitat y las estrategias de migración. Del conocimiento de estos diversos sistemas de migración es posible agrupar las rutas de migración utilizadas por las aves limícolas en extensas vías de vuelo, cada una de las cuales es utilizada por muchas especies, frecuentemente de una manera similar, durante sus migraciones anuales.

NOTANDO que una gran proporción de las poblaciones de aves limícolas que utilizan las vías de vuelo crían y hacen escala en lugares al este de Europa y norte de Asia (especialmente Ucrania, Rusia, Moldavia, Bielorrusia, Lituania, Latvia, Esti, Kazakhsan, Kirgizstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Georgia, Armenia, Azerbaijan, Tadjikistan), y que muchos estados están activamente involucrados, nacional e internacionalmente, en acciones para conservar las poblaciones de aves migradoras;

DESEANDO hacer máximo uso de la valiosa pero dispersa información existente, y notando que unos medios más efectivos y económicos de cotejar los datos existentes y reunir nuevos datos críticos es mediante las actividades coordinadas de investigadores aficionados y profesionales;

1. **Acentúa** la necesidad de elaborar estrategias internacionales de conservación para cada una de las vías de vuelo de aves limícolas (Atlántico Este, Mediterráneo/Mar Negro; Oeste de Asia/Africa; Asia Central/India; Este de Asia/Australasia), y recomienda que el Wader Study Group debe coordinar la producción de tales estrategias;

---

2. **Subraya** la importancia de la identificación y efectiva conservación de la red internacional de lugares y áreas de las que estas aves dependen;

3. **Recomienda** que, para permitir comparaciones geográficas y seguimiento de series temporales, todos los organismos deben adoptar una metodología de campo común estándar y toma y manejo de datos para trabajar con poblaciones de aves limícolas, y que esta estrecha coordinación de sistemas dependiente del intercambio de datos, tales como centros de anillamiento y otras bases de datos, debe ser intensificado;

4. **Recomienda** que los gobiernos y las organizaciones no gubernamentales proporcionen recursos encaminados a satisfacer las necesidades urgentes presentes en el estudio y conservación de aves limícolas en el este de Europa y norte de Asia (especialmente Ucrania, Rusia, Moldavia, Bielorusia, Lituania, Latvia, Esti, Kazakhsan, Kirgizstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Georgia, Armenia, Azerbaijan, Tadjikistan) que proporcionan las áreas de cría y las de uso durante la época no reproductora para una alta proporción de estas poblaciones compartidas;

5. **Enfatiza** que todos los países pueden aprender de la experiencia de otros y recomienda que estas personas y organizaciones con experiencia en aspectos particulares deben asistir a otras:

- proporcionando preparación y materiales, incluyendo publicaciones,
- ayudando a la creación de bases de datos compatibles,
- organizando visitas de intercambio,
- apoyando y ayudando a organizar las conferencias,
- continuando la coordinación de los esquemas de marcaje con color,
- ayudando con la publicación de los resultados y aumentando el conocimiento público,
- fomentando además acuerdos bilaterales y multilaterales de cooperación;

y subraya el papel mediador que el Wader Study Group y otras organizaciones internacionales pueden desempeñar en estos aspectos;

6. **Recomienda** que la colaboración entre voluntarios y profesionales se debe fomentar activamente, con un clima inicial de confianza, intercambio de información, y otros apoyos;

**7. Recomienda** que se haga un uso completo de la información relevante existente, que debe estar disponible, después de obtenerse mediante simples técnicas incluyendo cuestionarios, inicialmente en aspectos tales como inventarios de hábitats de limícolas, información sobre las tendencias de los tamaños poblacionales de estas con el tiempo, y análisis de las actividades humanas que potencialmente afectan a estos hábitats;

**8. Recomienda** que se desarrollen programas de investigación en huecos cruciales en el conocimiento de la biología de las aves limícolas con la colaboración de organizaciones relevantes a lo largo de las rutas de la vía de vuelo;

**9. Recomienda** que todos los estados a lo largo de la vía de vuelo de las aves limícolas firmen y lleven a cabo acuerdos internacionales relevantes;

**10. Felicita** a la Universidad estatal de Odesa y a la Sociedad Ornitológica Ucraniana por su iniciativa en organizar la conferencia internacional, facilitando de este modo una futura colaboración internacional en la investigación y conservación de aves limícolas.

La Conferencia del Wader Study Group sobre la Migración y Conservación Internacional de Aves Limícolas, celebrada en Odesa, Ucrania, 13-17 de Abril de 1992. Asistieron 79 participantes de 13 países (Bélgica, Bulgaria, Bielorrusia, Alemania, Italia, Kazakhsan, Holanda, Polonia, Rumania, Rusia, Ucrania, Reino Unido, Estados Unidos de América), con contribuciones adicionales de Canadá, Dinamarca Turkmenistan y Uzbekistan.

## **ANEXO**

### **El Concepto de Vía de Vuelo**

Una "vía de vuelo" es un concepto desarrollado para describir áreas del mundo utilizadas por animales migradores tales como las aves limícolas. Las vías de vuelo se pueden definir como la(s) ruta(s) de migración y las áreas utilizadas por las poblaciones de aves limícolas en movimiento entre sus áreas de cría y los territorios de invernada. Cada especie y población migra de una manera o forma diferente y utiliza diferentes lugares de cría, de parada durante la migración y lugares de invernada. De aquí que una sola vía de



---

vuelo se compone de muchos sistemas de migración solapados de poblaciones y especies individuales, cada una de las cuales tiene diferentes preferencias de hábitat y estrategias de migración. Del conocimiento de estos variados sistemas de migración es posible agrupar las rutas de migración utilizadas por las aves limícolas en amplias vías de vuelo, cada una de las cuales es utilizada por muchas especies, frecuentemente de una forma similar, durante sus migraciones anuales.

No hay una separación clara y fija entre vías de vuelo, y su uso no pretende implicar ningún significado biológico mayor. Más bien el uso del concepto de vía de vuelo es valioso por la conveniencia de su aproximación en permitir la biología y conservación de aves limícolas, así como de otras especies migradoras, que se consideran en amplias unidades geográficas en las que las migraciones de especies y poblaciones se pueden agrupar más o menos fácilmente.

Recientes investigaciones en las migraciones de muchas especies de aves limícolas a través de Europa y Asia indican que en esta parte del mundo las migraciones de las aves limícolas se pueden agrupar ampliamente en vías de vuelo: del oeste al este (ver Figura 1) como son la vía de vuelo del Atlántico Este, la vía de vuelo del Mediterráneo/Mar Negro, la vía de vuelo del Oeste de Asia/Africa, la vía de vuelo de Asia Central/India, y la vía de vuelo del Este de Asia/India.

## **Le protocole d'Odessa sur la coopération en matière de recherche et de conservation des voies de migration.**

*La conférence du Groupe d'étude sur les limicoles (Wader Study Group) réunie à Odessa du 13 au 17 avril 1992 :*

Consciente que les oiseaux représentent un héritage international et que les nations situées le long des voies de migration des populations de limicoles partagent la responsabilité de la conservation de ces oiseaux migrateurs et de leurs habitats, comme cela est reconnu dans les accords internationaux tels les Conventions de Ramsar et de Bonn;

Informée que l'intégrité de ces voies de migration est menacée par la perte d'habitats, la pression de chasse incontrôlée, la pollution et d'autres activités humaines, et qu'il y a donc un besoin urgent d'actions de conservation efficaces nécessitant une étroite collaboration entre les personnes travaillant dans la recherche et la conservation, les autorités internationales, nationales et locales, les organisations non-gouvernementales, les associations internationales, les gestionnaires de sites et les institutions appropriées;

Notant qu'une très grande partie de ces populations de limicoles empruntant ces voies de migration niche et s'arrête sur des sites d'Europe de l'Est et du nord de l'Asie (notamment l'Ukraine, la Russie, la Moldavie, la Biélorussie, la Lituanie, la Lettonie, l'Estonie, le Kazakhstan, le Kirghizistan, l'Ouzbékistan, le Turkménistan, la Géorgie, l'Arménie, l'Azerbaïdjan, le Tadjikistan), et que beaucoup de pays sont activement impliqués, nationalement et internationalement, dans des actions de conservation de populations d'oiseaux migrateurs;

Souhaitant utiliser au mieux l'information de qualité mais dispersée, et notant qu'une façon plus efficace et économique de rassembler les données existantes et de collecter de nouvelles données importantes serait de coordonner les activités des chercheurs amateurs et professionnels;

1. Attire l'attention sur la nécessité d'élaborer des stratégies de conservation au niveau international pour chacune de ces voies de migration de limicoles (Atlantique -Est, Méditerranée/Mer noire, Asie occidentale/Afrique, Asie centrale/Inde, Asie orientale/Australasie), et recommande que le Groupe d'étude sur les limicoles coordonne l'élaboration de ces stratégies.

2. Souligne l'importance de l'identification et la conservation efficace d'un réseau international de sites et de zones dont dépendent ces oiseaux;

3. Recommande, afin de permettre des comparaisons géographiques et un suivi dans le temps, que des standards communs pour les méthodes de terrain, la récolte et l'analyse des données soient adoptés par toutes les organisations travaillant sur les populations de limicoles, et que soit développée une coordination étroite des systèmes dépendant de l'échange de ces données, tels les centres de baguages et autres banques de données.

4. Recommande que les organisations gouvernementales et non-gouvernementales fournissent de l'aide pour faire connaître les besoins urgents pour l'étude et la conservation des limicoles de l'Europe de l'Est et du Nord de l'Asie (notamment l'Ukraine, la Russie, la Moldavie, la Biélorussie, la Lituanie, la Lettonie, l'Estonie, le Kazakhstan, le Kirghizistan, l'Ouzbékistan, le Turkménistan, la Géorgie, l'Arménie, l'Azerbaïdjan, le Tadjikistan) qui possèdent les zones utilisées pendant et hors saison de reproduction par une grande partie de ces populations qui représentent un bien commun.

5. Attire l'attention sur le fait que tous les pays peuvent bénéficier de l'expérience des autres et recommande que les personnes et organisations les plus expérimentées dans un domaine particulier aident les autres :

- en fournissant la formation et le matériel de formation y compris des publications,
- en aidant à l'élaboration de bases de données compatibles,
- en organisant des visites et des échanges,
- en aidant et supportant l'organisation de conférences,
- en poursuivant la coordination des programmes de baguage coloré,
- en aidant la publication et la vulgarisation de résultats,
- en encourageant d'autres accords de coopération bi- et multilatéraux

---

6. Recommande que la collaboration entre volontaires et professionnels soit activement encouragée, avec établissement initial d'un climat de confiance, retour de l'information et autres aides;

7. Recommande que soit faite une exploitation complète de l'information appropriée existante, qui devrait être rendue disponible, après avoir été rassemblée par des techniques simples telles que les questionnaires, tout d'abord sur des questions comme des inventaires de sites et habitats utilisés par les limicoles, des informations sur les évolutions des tailles des populations de limicoles au cours du temps, et des analyses des activités humaines affectant potentiellement ces habitats;

8. Recommande que soient développés des programmes de recherche sur les lacunes les plus importantes de la biologie des limicoles, en coopération avec les organisations appropriées tout au long des voies de migration;

9. Recommande que tous les États le long des voies de migration des limicoles signent et appliquent des accords internationaux adéquats;

10. Félicite l'université d'Odessa et la Société ornithologique d'Ukraine pour leur initiative d'héberger la conférence internationale et faciliter ainsi la future collaboration dans la recherche et la conservation des limicoles;

La Conférence du Groupe d'étude sur les limicoles sur la migration et la conservation internationale des limicoles, tenue à Odessa, en Ukraine, du 13 au 17 avril 1992, a été suivie par 79 participants venus de 13 pays (Belgique, Bulgarie, Biélorussie, République Fédérale d'Allemagne, Italie, Kazakhstan, Pays-Bas, Pologne, Roumanie, Russie, Ukraine, Royaume-Uni, États-Unis d'Amérique), avec de plus, des contributions du Canada, du Danemark, du Turkménistan et d'Ouzbékistan.

## ANNEXE

Le concept de "Voie de migration" (*Flyway*, N.D.T.).

Une voie de migration, est un concept développé pour décrire des zones du monde utilisées par les animaux migrateurs tels que les limicoles. Les voies de migration peuvent être définies par l(es) itinéraire(s) de migration et les zones utilisées par les populations de limicoles pour se déplacer entre leur aire de nidification et leur aire d'hivernage. Ainsi, une seule voie de migration est composée de plusieurs systèmes de migration de populations ou espèces de limicoles différentes se recouvrant, chaque population ou espèce ayant des habitats préférentiels et des stratégies de migration propres. À partir de la connaissance de ces différents systèmes de migration, il est possible de regrouper les itinéraires de migration empruntés par les limicoles au sein de plus vastes voies de migration, chacune de ces voies étant utilisée par plusieurs espèces, souvent de façon semblable, pendant leurs migrations annuelles.

Il n'y a pas de limites strictes et faciles entre les voies de migration, et leur utilisation n'est pas destinée à impliquer une quelconque réalité biologique fondamentale. L'utilisation du concept de voie de migration est plutôt intéressante pour la commodité de son approche qui permet de considérer la biologie et la conservation des limicoles, comme d'autres espèces, au sein de grandes unités géographiques à l'intérieur desquelles les migrations des espèces et des populations peuvent être plus ou moins facilement regroupées.

Des recherches récentes sur les migrations de beaucoup d'espèces de limicoles à travers l'Europe et l'Asie, montrent que dans cette partie du monde, les migrations de limicoles peuvent être schématiquement regroupées en cinq voies de migration : d'Ouest en Est (voir figure), les voies de migration de l'Atlantique-Est, de Méditerranée/Mer noire, d'Asie occidentale/Afrique, d'Asie centrale/Inde, et d'Asie orientale/Australasie.

## Het Odessa Protocol over internationale samenwerking bij onderzoek en bescherming 'Flyways' van trekkende steltlopers

*De Wader Study Group Conference te Odessa, 13-17 april 1992:*

Overtuigd van het feit, dat vogels een internationaal erfgoed vormen en dat landen in de flyways (trekbanen) van steltlopers een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid hebben voor de bescherming van deze trekvogelpopulaties en hun leefgebieden, zoals vastgelegd in internationale overeenkomsten zoals de Ramsar en Bonn Conventies;

Kennis genomen hebbend van de bedreiging van het voortbestaan van deze flyways door habitatverlies, ongecontroleerde jacht, verontreiniging en andere menselijke activiteiten, zodat een dringende noodzaak bestaat voor effectieve beschermingsmaatregelen, die nauwe samenwerking vereisen tussen onderzoekers, natuurbeschermers, internationale, nationale en plaatselijke autoriteiten, particuliere organisaties, internationale instanties, gebiedsbeheerders, en relevante instellingen;

Constaterend dat zeer grote delen van populaties van steltlopers, die gebruik maken van flyways, broeden en pleisteren in gebieden in Oost-Europa en Noord-Azië (in het bijzonder Oekraïne, Rusland, Moldavië, Wit-Rusland, Litouwen, Letland, Estland, Kazachstan, Kirgistan, Oezbekistan, Turkmenistan, Georgië, Armenië, Azerbajdzjan, Tadzjikistan), en dat veel staten actief betrokken zijn, zowel nationaal als internationaal, bij activiteiten ter bescherming van trekvogelpopulaties;

Wensend daarbij optimaal gebruik te maken van bestaande waardevolle, maar verspreide, informatie, en bewust van het feit dat een zeer effectieve en economische manier van het bijeenbrengen van bestaande gegevens en het verzamelen van nieuwe belangrijke gegevens is door de gecoördineerde activiteiten van zowel amateur als professionele onderzoekers;

1. Benadrukt de noodzaak van het opstellen van internationale flyway beschermings strategie<sup>4n</sup> voor elke steltloper-flyway (Oostatlantische, Middellandse/Zwarte Zee; West-Azië/Afrika); Centraal Azië/India; Oost-Azië-Australazië), en beveelt aan dat de Wader Study Group de samenstelling van deze strategie<sup>4n</sup> zou moeten coördineren;
2. Onderstreept het belang van het vaststellen en de effectieve bescherming van internationale netwerken van plaatsen en gebieden waarvan deze vogels afhankelijk zijn;
3. Beveelt aan dat, om vergelijkingen mogelijk te maken tussen geografische gebieden en tussen tijdreeksen van monitoring, bij steltloperonderzoek gemeenschappelijke, gestandaardiseerde methoden worden gebruikt bij veldonderzoek en het verzamelen en bewerken van gegevens door alle betrokken organisaties, en dat coördinatie tussen systemen die afhankelijk zijn van de uitwisseling van informatie, zoals ringcentrales en andere data-bases, wordt bevorderd;
4. Beveelt aan dat overheids- en niet-overheidsinstanties middelen beschikbaar stellen om de huidige dringende behoeften te dekken van onderzoek aan en bescherming van steltlopers in Oost-Europa en Noord-Azië (in het bijzonder Oekraïne, Rusland, Moldavië, Wit-Rusland, Litouwen, Letland, Estland, Kazachstan, Kirgistan, Oezbekistan, Turkmenistan, Georgië, Armenië, Azerbajdzjan, Tadzjikistan), welke gebieden de broed-, doortrek- en overwinteringsgebieden vormen van een groot gedeelte van deze gemeenschappelijke populaties;
5. Wijst er met nadruk op dat alle landen kunnen leren van de ervaringen van andere, en beveelt aan dat personen en organisaties met ervaring in bepaalde aspecten anderen zouden moeten assisteren door:
  - het beschikbaar stellen van training en materialen, inclusief publicaties,
  - het assisteren bij het opzetten van uitwisselbare data-bases,
  - het organiseren van uitwisselingsbezoeken,
  - het ondersteunen van en het verlenen van hulp bij het organiseren van conferenties,
  - het voortzetten van de coördinatie van kleurmerk-schema's,
  - het assisteren bij het publiceren van resultaten en bij vergroting van betrokkenheid van het publiek,
  - het aanmoedigen van verdere bilaterale en multilaterale overeenkomsten voor samenwerking;en onderstreept de coördinerende en ondersteunende rol die de Wader Study Group en andere

---

internationale organisaties in deze kunnen spelen.

6. Beveelt aan dat samenwerking tussen vrijwilligers en beroeps (ornithologen) actief wordt aangemoedigd, met in de eerste instantie het scheppen van vertrouwen, uitwisseling van informatie, en andere ondersteuning;
7. Beveelt aan dat optimaal gebruik wordt gemaakt van bestaande relevante informatie, die beschikbaar zou moeten worden gemaakt, na verzameld te zijn door middel van simpele methoden als vragenlijsten (in de eerste instantie over aspecten zoals inventarisaties van steltloper- habitats, informatie over ontwikkelingen in populatie-groottes van steltlopers, en analyse van menselijke activiteiten die mogelijk invloed hebben op deze habitats);
8. Beveelt aan dat onderzoekprogramma's worden ontwikkeld voor essentiële leemten in kennis van de biologie van steltlopers door de samenwerking van relevante organisaties langs de trekroutes;
9. Beveelt aan dat alle staten gelegen op de trekroutes van steltlopers de relevante internationale verdragen tekenen en uitvoeren;
10. Feliciteert de Staatsuniversiteit van Odessa en de Oekraanse Ornithologische Vereniging met het initiatief deze internationale conferentie te organiseren, en aldus de toekomstige internationale samenwerking op het gebied van onderzoek aan en bescherming van steltlopers te vergemakkelijken en te stimuleren.

De 'Wader Study Group Conference on Migration and International Conservation on Waders', gehouden te Odessa, Oekraïne, 13-17 april 1992, werd bijgewoond door 79 deelnemers uit 13 landen (België, Bulgarije, Duitsland, Italië, Kazachstan, Nederland, Oekraïne, Polen, Roemenië, Rusland, Verenigd Koninkrijk, Verenigde Staten van Amerika, Wit-Rusland) met bijdragen uit Canada, Denemarken, Turkmenistan en Oezbekistan.

## BIJLAGE

### Het begrip 'flyway'

Een 'flyway' is een begrip ontwikkeld om gebieden in te wereld te beschrijven die worden gebruikt door trekkende diersoorten, zoals steltlopers. Flyways kunnen worden gedefinieerd als de trekroute(s) en de gebieden die door steltloperpopulaties worden gebruikt tijdens de verplaatsingen tussen broedgebieden en overwinteringsgebieden. Iedere steltlopersoort en populatie trekt op een andere manier en gebruikt eigen broedgebieden, pleisterplaatsen en overwinteringsgebieden. Daarom bestaat een flyway uit vele, overlappende treksystemen van afzonderlijke steltloperpopulaties en soorten, ieder met eigen biotoopvoorkeuren en trek strategieën. Met kennis van deze verschillen de treksystemen is het mogelijk de verschillende trekroutes van steltlopers te groeperen in algemene flyways, die ieder worden gebruikt door vele soorten, vaak op vergelijkbare wijze, gedurende hun jaarlijkse trekbewegingen.

Het is niet mogelijk om duidelijk en snel onderscheid te maken tussen flyways, en aan het gebruik van dit begrip kan geen belangrijke biologische betekenis worden toegekend. Het gebruik van het begrip flyway is echter waardevol vanwege het gemak van het gebruik van de biologie en bescherming van steltlopers, en van andere trekkende soorten: de trekbewegingen van soorten en populaties kunnen min of meer direct worden gegroepeerd in brede geografische eenheden.

Op basis van recent onderzoek aan de trek van vele steltlopersoorten in geheel Europa en Azië kunnen in dit deel van de wereld globaal vijf flyways voor steltlopers worden onderscheiden: van west naar oost (zie figuur): de Oostatlantische Flyway, de Middellandse Zee/Zwarte Zee Flyway, de West Azië/Afrika Flyway, de Centraal Azië/India Flyway, en de Oost Azië/Australazië Flyway.

translation Peter L. Meininger

## Resolution fra Wader Study Groups konference

Odessa, 13. til 17. april 1992.

Med bevidstheden om, at trækfugle er en international arv, og at lande langs vadefuglenes "flyways" er fælles om ansvaret for beskyttelsen af disse trækfugle og deres levesteder, som det også er anerkendt i internationale aftale som Ramsar og Bonn konventionerne;

Vel vidende at bevarelsen af disse "flyways" er truet af ødelæggelse af de levesteder der udgør disse "flyways" pga. for højt jagttryk, forurening og andre menneskelige aktiviteter, hvorfor det haster med effektive beskyttelsesforanstaltninger i et tæt samarbejde mellem de der laver videnskabelige undersøgelser og naturbeskyttelse, såvel internationale, som nationale myndigheder, grønne organisationer, internationale organisationer og andre relevante organisationer;

I ønsket om, at drage størst mulig nytte af værdifuld, men spredt forekommende viden og i betragtning af, at den mest økonomiske og effektive måde at samle værdifulde nye data på, er et samarbejde mellem amatører og professionelle videnskabsmænd;

Skal Wader Study Group:

1. Understrege behovet for udarbejdelse af en strategi for beskyttelse af hver af de internationale "flyways" for vadefugle (øst atlantiske; vestasiatiske; centralasiatiske/Indiske; østasiatiske/australske), og anbefale at Wader Study Group koordinerer udarbejdelsen af en sådan strategi;
  2. Understrege betydningen af at få identificeret et netværk af internationalt betydningsfulde rastelokaliteter og beskytte disse;
  3. Anbefale, at fælles standarder for indsamling af data i felten og bearbejdningen af disse, benyttes af alle organisationer, der arbejder med bestande af vadefugle, for at muliggøre geografisk sammenligning og langtidsovervågning, og endvidere anbefale, at der sker en udvidelse i det samarbejde der bygger på udveksling af data, som f.eks. ringmærkning og andre databaser.
  4. Anbefale, at myndigheder og grønne organisationer søger midler til umiddelbart hårdt tiltrængte undersøgelser og beskyttelse af vadefugle i det Østlige Europa og det nordlige Asien (især Ukraine, Rusland, Moldavien, Belarus, Estland, Letland, Litauen, Kasakhstan, Kirgisistan, Usbekistan, Turkmenistan, Georgien, Armenien, Aserbajdsjan, og Tadsjikistan) som udgør yngle- og rasteområderne for en stor del af fælles de vadefuglebestande;
  5. Understrege at alle lande kan lære af andres erfaringer og anbefale, at personer og organisationer med erfaringer i specifikke områder bør hjælpe andre ved at:
    - udføre oplæring og udarbejde materiale hertil, herunder publikationer,
    - hjælpe med at oprette kompatible databaser,
    - arrangere udvekslingsbesøg,
    - støtte og hjælpe med at arrangere konferencer,
    - være behjælpelig med publicering af resultater og skabe offentlig opmærksomhed,
    - opmuntre til yderligere bilaterale og multilaterale aftaler og samarbejde;
- idet man understreger hvilken betydning Wader Study Group og andre internationale organisationer kan have for at gøre denne proces lettere;
6. Anbefale at samarbejdet mellem frivillige og professionelle bliver opmuntret med udbygningen af indbyrdes fortrolighed, feedback af information og anden form for støtte;
  7. Anbefale, at der gøres fuld brug af den eksisterende relevante information, som bør gøres tilgængelig ved simple metoder til indsamling, herunder spørgeskemaer, hvori indgår aspekter som lokalitetsundersøgelser for vadefuglehabiter, informationer om langtidsudviklingen af vadefuglebestande og analyser af menneskelige aktiviteter der kan have indflydelse på disse habitater;

- 
8. Anbefale, at organisationerne langs vadefuglenes flyways i samarbejde udarbejder undersøgelsesprogrammer, der dækker vigtige huller i den nuværende biologisk viden om vadefugle;
  9. Anbefale, at alle stater langs vadefugles flyways underskriver og ratificerer internationale naturbeskyttelsesaftaler;
  10. Lykønsker "State University of Odessa" og "Ukrainian Ornithological Society" for deres initiativ til at være værter for den internationale konference, og på denne måde lette fremtidig internationalt samarbejde om vadefugleundersøgelser og -beskyttelse.

Wader Study Group's konference med temaet "træk og international beskyttelse af vadefugle" blev holdt i Odessa, Ukraine, 13.-17. april 1992, hvor der var 79 deltagere fra 13 lande (Belgien, Bulgarien, Belarus, Tyskland, Italien, Kasakhstan, Holland, Polen, Rumænien, Rusland, Ukraine, England, U.S.A) og med yderligere bidrag fra Canada, Danmark, Turkmenistan og Usbekistan.

#### Appendiks

##### Begrebet "Flyway".

En flyway (trækrute) er et begreb der beskriver områder af verden, der benyttes af vandrende og trækkende dyr, f.eks. vadefugle. En eller flere "flyways" kan defineres som den eller de trækrute(r) og områder, der benyttes af vadefuglebestande i deres trækbevægelser mellem yngleområder og overvintringsområder. Hver enkelt vadefugl og vadefuglebestand gennemfører deres træk forskelligt, og benytter forskellige sæt yngleområder og rasteområder under træk og overvintring. Derfor er en enkelt "flyway" sammensat af mange overlappende træksystemer fra individuelle vadefugle-arter og -bestande, da hver enkelt har deres specifikke præferencer og trækstrategier. Ud fra kendskabet til disse træksystemer, er det muligt, at gruppere trækruter hvor de udgør "flyways", idet disse benyttes af mange arter, ofte på samme måde, i deres årlige trækbevægelser.

Der er ikke nogen bestemt adskillelse mellem de enkelte "flyways", og benyttelse af begrebet "flyway" antyder ikke, at der er tale om signifikante biologiske kriterier. Derimod er benyttelsen af begrebet "flyway" værdifuld, når man betragter vadefugles og andre trækkende arters biologi og naturbeskyttelse i de brede geografiske enheder, som de umiddelbart kan inddeles i.

Nylige undersøgelser af mange vadefuglearters træk gennem Europa og Asien, antyder at man i denne del af verden kan tale om fem "flyways". Fra vest til øst (se figuren) er det: øst atlantiske flyway; Middelhavs/Sortehavs flyway; Vestasiatisk/afrikanske flyway; Centralasiatisk/Indiske flyway; østasiatisk/australske flyway.

## **Odessaprotokollet om internationellt samarbete rörande forskning kring och skydd av flyttningsvägar.**

**Wader Study Group-konferensen i Odessa, 13-17 april 1992**

Erkänner att fåglar utgör ett internationellt arv och att alla nationer utmed vadarfågelnas flyttningsvägar har ett gemensamt ansvar för skyddet av dessa flyttfåglar och deras livsmiljöer, såsom det uttrycks i internationella överenskommelser som Ramsar- och Bonnkonventionerna;

I medvetenhet om att dessa flyttningsvägar hotas genom habitatförstörelse, okontrollerad jakt, förgiftningar och andra mänskliga aktiviteter, med följd att det finns ett akut behov av effektiva skyddsåtgärder, vilket kräver nära samarbete mellan forskare och naturvårdare på internationell, nationell och lokal nivå och där hänsyn tas till olika habitatpreferenser och flyttningsstrategier.

Kunskap om olika populationers flyttningsystem gör det möjligt att sammanföra vadarnas flyttningsstråk till breda flyttningsvägar, vilka utnyttjas av många arter, ofta på ett likartat sätt, under deras årliga flyttningar;

Det noteras att en mycket stor andel av vadarpopulationer som utnyttjar olika flyttningsvägar, häckar eller rastar i östra Europa och norra Asien (särskilt Ukraina, Ryssland, Moldavien, Vitryssland, Litauen, Lettland, Estland, Kazakstan, Kirgisien, Uzbekistan, Turkmenistan, Georgien, Armenien, Azerbadjan och Tadjikistan), och att flera stater arbetar aktivt, både nationellt och internationellt, för att skydda flyttande fågelpopulationer;

I en strävan att maximalt utnyttja existerande, värdefull men spridd information, noteras att det mest effektiva och ekonomiska sättet att sammanställa befintliga data och att insamla viktig ny information, är genom samordnade insatser som omfattar både amatörornitologer och forskare;

**1. Poängterar** behovet av att ta fram internationella strategier för att skydda var och en av de olika flyttningsvägarna (Östra Atlanten, Medelhavet/Svarta havet, Västasien/Afrika, Centralasien/Indien, Östasien/Australien), och rekommenderar att *the Wader Study Group* samordnar arbetet med att ta fram dessa strategier;

**2. Understryker** vikten av att identifiera och effektivt skydda det internationella nätverk av lokaler och områden som dessa fåglar utnyttjar;

**3. Rekommenderar** att, för att tillåta geografiska jämförelser och jämförelser mellan olika tidsserier av inventeringar, gemensamma rutiner för fältmetodik, datainsamling och databearbetning antas av alla organisationer som arbetar med vadarpopulationer, och att en nära samordning av system som kräver utbyte av data, t.ex. ringmärkningscentraler och andra databaser, förstärks;

**4. Rekommenderar** regeringar och icke-statliga organisationer att skapa resurser för att möta det akuta behov av studier och skydd av vadare som föreligger i Östeuropa och norra Asien



---

(särskilt Ukraina, Ryssland, Moldavien, Vitryssland, Litauen, Lettland, Estland, Kazakstan, Kirgisien, Uzbekistan, Turkmenistan, Georgien, Armenien, Azerbadjzan och Tadjikistan), områden som utgör både häcknings- och flyttningmiljöer för en stor del av dessa gemensamma populationer;

**5. Poängterar** att alla länder kan ta lärdom av andras erfarenheter och rekommenderar de personer och organisationer som har erfarenhet av speciella frågor att hjälpa andra genom att:

- bistå med utbildning och utbildningsmaterial, inklusive litteratur,
- hjälpa till att bygga upp kompatibla databaser,
- arrangera utbytesbesök,
- stödja och hjälpa till att arrangera konferenser,
- fortsätta samordningen av färgmärkningsprojekt,
- hjälpa till med publicering av resultat och opinionsbildning,
- uppmuntra ytterligare bilaterala och multilaterala samarbetsavtal;

och understryker den överbryggande roll som *the Wader Study Group* och andra internationella organisationer kan spela i de här sammanhangen;

**6. Rekommenderar** att samarbete mellan frivilliga och professionella aktivt uppmuntras genom initialt förtroendeskapande, utbyte av information och annat stöd;

**7. Rekommenderar** optimalt utnyttjande av existerande relevant information, vilken bör göras tillgänglig efter insamling genom enkla metoder som frågeformulär, i förstone rörande frågor som inventering av vadarhabitat, populationstrender genom tiden och mänskliga aktiviteter som kan tänkas påverka dessa habitat (miljöer);

**8. Rekommenderar** att forskningsprogram kring viktiga kunskapsluckor i vadarnas biologi utvecklas genom samarbete mellan relevanta organisationer längs flyttningvägarna;

**9. Rekommenderar** alla stater som berörs av vadarnas flyttningvägar, att underteckna och implementera relevanta internationella överenskommelser;

**10. Gratulerar** Odessas Statsuniversitet och Ukrainas Ornitologiska Förening för initiativet till denna internationella konferens vilken kommer att underlätta framtida internationellt samarbete kring vadarforskning och naturvård.

*The Wader Study Groups Konferens om Flyttning och Internationellt Skydd av Vadare*, avhölls i Odessa, Ukraina, den 13-17 april 1992 under medverkan av 79 deltagare från 13 länder

(Belgien, Bulgarien, Vitryssland, Tyskland, Italien, Kazakstan, Nederländerna, Polen, Rumänien, Ryssland, Ukraina, Storbritannien, USA), med ytterligare bidrag från Canada, Danmark, Turkmenistan och Uzbekistan.

## **TILLÄGG**

### **Begreppet "Flyttningssväg"**

Begreppet "flyttningssväg" har skapats för att beskriva områden på jorden som utnyttjas av flyttande (vandrande) djur, t.ex. vadare. En flyttningssväg kan definieras som den eller de flyttningssrutter och områden som vadarpopulationer utnyttjar när de rör sig mellan häcknings- och övervintringsområdena.

Varje vadarart och vadarpopulation flyttar på olika sätt och använder olika kombinationer av häcknings-, rastnings- och övervintringsområden. Således består en flyttningssväg av många enskilda arters och populationers överlappande flyttningssystem, där var och en har sina speciella miljökrav och flyttningstrategier. Genom kunskapen om dessa olika flyttningssystem är det möjligt att gruppera de flyttningssrutter som används av vadare till ett antal stora flyttningssvägar, vilka var och en för sig används av många arter, ofta på ett likartat sätt, under fåglarnas årliga flyttningar.

Det finns inga fasta och tydliga gränser mellan olika flyttningssvägar och begreppet kan inte heller sägas ha någon stor biologisk betydelse. Begreppet har istället genom sin utformning ett praktiskt värde som medger att vadarbiologi och vadarskydd kan beaktas i storskaliga geografiska enheter, vari enskilda arters och populationers flyttningar kan grupperas, mer eller mindre enkelt.

Aktuell forskning kring många vadararters flyttning i Europa och Asien indikerar att vadarnas flyttning i den här delen av Världen grovt kan delas upp i ett antal flyttningssvägar: från väst till öst är dessa den Östatlantiska flyttningssvägen, Medelhavs-Svarta havsflyttningssvägen, den Västasiatiska-Afrikanska flyttningssvägen, den Centralasiatiska-Indiska flyttningssvägen och den Östasiatiska-Australiska flyttningssvägen.

---

## Protocollo di Odessa sulla cooperazione internazionale per la ricerca e conservazione delle "flyways" migratorie

La Conferenza del Wader Study Group a Odessa, 13-17 Aprile 1992:

Consapevole del fatto che gli uccelli costituiscono un patrimonio internazionale e le nazioni situate lungo le flyways dei limicoli condividono la responsabilità... per la conservazione di questi uccelli migratori e dei loro habitat, come riconosciuto da accordi internazionali quali le Convenzioni di Ramsar e Bonn;

Certa che l'integrità... di queste flyways è a rischio per effetto di trasformazioni ambientali, pressione venatoria mal regolata, inquinamento ed altre forme di impatto antropico, per cui risulta urgentemente necessario, onde adottare un'efficace strategia di conservazione, favorire una stretta collaborazione fra addetti alla ricerca ed alla conservazione, autorità... internazionali, nazionali e locali, organizzazioni non-governative, strutture internazionali, organismi gestionali ed altre istituzioni rilevanti;

Notando che importanti frazioni delle popolazioni di limicoli che utilizzano le varie flyways si riproducono e/o sostano su aree dell'Europa orientale e dell'Asia settentrionale (come Ucraina, Russia, Moldavia, Bielorussia, Lituania, Lettonia, Estonia, Kazakistan, Kirgizstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Georgia, Armenia, Azerbaijan, Tadzhikistan), e che molti stati sono attivamente coinvolti in iniziative nazionali od internazionali finalizzate alla conservazione delle popolazioni di uccelli migratori;

Desiderando fare il massimo uso delle valide - ma sparse - informazioni esistenti, e notando come uno dei più efficaci ed economici mezzi per riunire i dati esistenti ed immagazzinarne di nuovi sia mediante attività... coordinate di esperti appartenenti sia alla cerchia amatoriale, sia a quella professionale;

1. Evidenzia la necessità... di produrre strategie internazionali di conservazione delle flyways (East Atlantic, Mediterranean/Black Sea; West Asia/Africa; Central Asia/India; East Asia/Australasia), e raccomanda che sia il Wader Study Group a coordinare la definizione di tali strategie;

2. Sottolinea l'importanza dell'identificazione ed effettiva conservazione della rete internazionale di siti ed aree, da cui i limicoli migratori dipendono;

3. Raccomanda che, per permettere confronti geografici e studi di monitoraggio basati su serie temporali, siano adottati da tutte le organizzazioni, per lavori sulle popolazioni di limicoli, standards comuni per la metodologia di campo, la raccolta e l'elaborazione dei dati, e che sia sviluppato uno stretto coordinamento di sistemi dipendenti sullo scambio di dati, come gli schemi di inasellamento ed altre banche dati;

4. Raccomanda che le organizzazioni governative e non governative forniscano direttamente risorse per le attuali, urgenti necessità... nello studio e conservazione dei limicoli nell'Europa dell'Est e nell'Asia Settentrionale-- (in particolar modo Ucraina, Russia, Moldavia, Bielorussia, Lituania, Lettonia, Estonia, Kazakistan, Kirgizstan, Uzbekistan, Turkmenistan, Georgia, Azerbaijan, Tadzhikistan), che forniscono le aree di riproduzione e non, ad una elevata frazione delle popolazioni di limicoli, che sono patrimonio comune di più Paesi;

5. Sottolinea- che tutti i Paesi possono imparare dall'esperienza degli altri e raccomanda che persone ed organizzazioni con esperienza specifica assistano le altre nel modo seguente:

- fornendo possibilità... di addestramento e materiale di formazione, incluse pubblicazioni,
- assistendo la formazione di banche dati compatibili,
- organizzando visite di scambio,
- supportando e consentendo l'organizzazione di conferenze,
- continuando a coordinare gli schemi di marcaggio di uccelli con coloranti,
- fornendo assistenza attraverso la pubblicazione di risultati e incrementando la coscienza pubblica,
- incoraggiando ulteriori accordi bilaterali e multilaterali di cooperazione;

ed infine sottolinea il ruolo di facilitazione che il Wader Study Group e altre organizzazioni internazionali possono giocare in questo contesto;

6. Raccomanda che la collaborazione tra volontari e professionisti sia attivamente incoraggiata, con la formazione iniziale di un rapporto di fiducia, scambio di informazioni, e altri aiuti;
7. Raccomanda che sia fatto pieno uso delle rilevanti informazioni esistenti, che saranno rese disponibili, dopo essere state raccolte attraverso questionari ed altre tecniche immediate, inizialmente riguardanti aspetti quali inventari di siti ed habitat per i limicoli, informazioni sui trends delle dimensioni delle popolazioni di limicoli, e analisi delle attivit... umane che potenzialmente incidono su questi habitat;
8. Raccomanda che siano sviluppati programmi di ricerca indirizzati verso lacune di importanza cruciale nella conoscenza della biologia dei limicoli attraverso la collaborazione delle principali organizzazioni ubicate lungo le rotte delle flyways;
9. Raccomanda che tutti gli stati che si trovano lungo le flyways sottoscrivano e sviluppino concreti accordi internazionali;
10. Si congratula con l'Universit... Statale di Odessa e con la Societ... Ucraina di Ornitologia per la loro iniziativa di ospitare una conferenza internazionale, facilitando cos future collaborazioni internazionali sulla ricerca e conservazione dei limicoli.

Alla Conferenza del Wader Study Group sulla Migrazione e Conservazione Internazionale dei Limicoli, tenutasi ad Odessa, Ucraina, 13-17 Aprile 1992, hanno presenziato 79 partecipanti, provenienti da 13 paesi (Belgio, Bielorussia, Bulgaria, Germania, Italia, Kazakistan, Paesi Bassi, Polonia, Regno Unito, Romania, Russia, Stati Uniti d'America, Ucraina), con ulteriori contributi da parte di Canada, Danimarca, Turkmenistan e Uzbekistan.

#### ALLEGATO

#### IL CONCETTO DI FLYWAY

Una flyway corrisponde ad un concetto sviluppato per descrivere parti del mondo utilizzate da animali migratori, quali i limicoli. Essa comprende sia le rotte migratorie che le aree di sosta usate dalle popolazioni di limicoli nei loro movimenti tra quartieri riproduttivi ed invernali. Ciascuna specie, ed anche ciascuna popolazione, nell'ambito dei limicoli, migra secondo un particolare schema ed utilizza un particolare insieme di punti di sosta, di nidificazione o di svernamento. Per tale motivo, una flyway risulta composta da tanti sistemi di migrazione quante sono le popolazioni o le specie di limicoli che la percorrono, secondo le rispettive preferenze ambientali e strategie migratorie. Dalla conoscenza di questi diversi sistemi migratori possibile raggruppare le diverse rotte in pi— ampie flyways, ciascuna usata da molte specie, spesso in maniera simile, ogni anno durante le loro migrazioni.

Non vi sono separazioni rigide o velocemente individuabili tra le flyways, e l'utilizzo di queste non implica definizioni strettamente biologiche. Il concetto di flyway tuttavia di valido aiuto ove sia conveniente considerare la biologia e la conservazione dei limicoli, e di altre specie migratrici, in termini geografici pi— ampi di quelli relativi a singole specie o popolazioni, le quali possono pi— o meno facilmente essere raggruppate.

Le recenti ricerche sulle migrazioni di molte specie di limicoli attraverso l'Europa e l'Asia indicano che in questa parte del mondo tali migrazioni possono venire riunite in cinque principali flyways: da ovest ad est (vedi Figura) queste sono la East Atlantic Flyway, la Mediterranean/Black Sea Flyway, la West Asia/Africa Flyway, la Central Asia/India Flyway e la East Asia/Australasia Flyway.

Translation by Lorenzo Serra

---

PROTOKÓŁ ODESSKI DOTYCZĄCY WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ W DZIEDZINIE  
BADAŃ NAD WĘDRÓWKAMI PTAKÓW I ICH OCHRONY NA SZLAKACH WĘDRÓWKOWYCH

*Konferencja Międzynarodowej Grupy Badania Ptaków Wodno-błotnych (Wader Study Group),  
Odessa, 13-17 kwietnia 1992:*

świadoma, że ptaki są dziedzictwem międzynarodowym i że kraje leżące na szlakach wędrówek ptaków wodno-błotnych ponoszą odpowiedzialność za ochronę ptaków i ich siedlisk, co określają międzynarodowe porozumienia, takie jak Konwencja Ramsarska czy Konwencja Bońska;

zdając sobie sprawę, że integralność systemów wędrówkowych ptaków może zostać zniszczona przez utratę siedlisk, nieuregulowaną presję łowiecką, zanieczyszczenie środowiska i inne skutki działalności ludzkiej i podkreślając pilną konieczność podjęcia efektywnych działań ochronnych, wymagających ścisłej współpracy naukowców, osób zajmujących się ochroną przyrody, międzynarodowych, krajowych i lokalnych władz, organizacji pozarządowych, organizacji międzynarodowych, zarządców terenu i odpowiednich instytucji;

wskazując, że znaczna część populacji wędrownych ptaków wodno-błotnych gnieździ się i zatrzymuje w ostojach położonych w Europie centralnej, Europie wschodniej, Azji północnej i Azji środkowej oraz, że wiele państw aktywnie chroni wędrowne ptaki w skali krajowej i międzynarodowej;

dostrzegając potrzebę maksymalnego wykorzystania istniejącej, cennej lecz rozproszonej informacji oraz wskazując, że najefektywniejsza i najbardziej ekonomiczna droga do zestawienia informacji istniejącej oraz zebrania niezbędnych danych uzupełniających wiedzę poprzez skoordynowaną współpracę wolontariuszy i badaczy zawodowych;

1. podkreśla potrzebę wypracowania międzynarodowej strategii ochrony ptaków wodno-błotnych na każdym z wyróżnionych szlaków wędrówkowych (Wschodnio-atlantycki, Śródziemnomorsko-czarnomorski, Zachodnioazjatycko-afrykański, Centralnoazjatycko-indyjski, Wschodnioazjatycko-australijski) i rekomenduje koordynację tej działalności przez Międzynarodową Grupę Badania Ptaków Wodno-błotnych;
2. podkreśla konieczność identyfikacji i efektywnej ochrony międzynarodowej sieci ostoi wędrownych ptaków wodno-błotnych;
3. rekomenduje, by celem umożliwienia dokonywania analiz i śledzenia zmian, jakim ulegają zjawiska przyrodnicze w czasie i przestrzeni, zostały przyjęte wspólne standardy zbierania danych terenowych, ich gromadzenia i przetwarzania przez wszystkie organizacje zajmujące się badaniami ptaków wodno-błotnych; rekomenduje poprawę koordynacji działania systemów wymiany informacji, takich jak krajowe centrale obrączkowania ptaków i inne bazy danych;
4. rekomenduje, by organizacje rządowe i pozarządowe zabezpieczyły środki dla zaspokojenia pilnej potrzeby badań i ochrony ptaków wodno-błotnych, szczególnie w Europie centralnej, Europie wschodniej, Azji północnej i Azji środkowej, gdzie znajdują się lęgowe i nielęgowe ostoje znacznej części populacji tych ptaków.
5. podkreśla, że wszystkie kraje powinny się uczyć i korzystać z doświadczeń innych krajów i rekomenduje, by osoby i organizacje, których doświadczenie w poszczególnych dziedzinach jest znaczne, przewidziały:
  - prowadzenie szkoleń i rozprowadzanie materiałów szkoleniowych (i innych potrzebnych publikacji),
  - pomoc w tworzeniu kompatybilnych baz danych,
  - organizowanie różnego rodzaju spotkań,
  - wspieranie i pomoc w organizacji konferencji naukowych,
  - kontynuacje koordynacji systemów barwnego znakowania ptaków,
  - udział we wspólnych opracowaniach i działaniach na rzecz informowania opinii publicznej,
  - zachęcanie i zawieranie dwu- i wielostronnych międzynarodowych umów o współpracy

oraz podkreśla stymulującą rolę Międzynarodowej Grupy Badania Ptaków Wodno-błotnych i innych międzynarodowych organizacji przy podejmowaniu tych działań;

6. zaleca, by zachęcić do podejmowania współpracy wolontariuszy i badaczy zawodowych, wraz z inicjowaniem takiego współdziałania, organizowaniem zwrotnego obiegu informacji oraz innymi działaniami podtrzymującymi ten rodzaj kooperacji;

7. zaleca pełne wykorzystanie całej istniejącej informacji po jej uprzednim zgromadzeniu przy zastosowaniu prostych technik, (włączając w to badania ankietowe), początkowo dotyczącej takich zagadnień jak inwentaryzacja ostoi ptaków wodno-błotnych, informacja o kierunkach zachodzących zmian liczebności populacji ptaków oraz informacja o wpływie działalności człowieka na siedliska ptaków;

8. zaleca, by programy naukowe, mające na celu wypełnienie najważniejszych luk w wiedzy o biologii ptaków wodno-błotnych były podejmowane we współpracy odpowiednich organizacji, działających w obrębie szlaków wędrówkowych;

9. rekomenduje, by wszystkie państwa, które leżą w obrębie szlaków wędrówkowych ptaków wodno-błotnych podpisały i podjęły realizację odpowiednich porozumień międzynarodowych;

10. gratuluje Uniwersytetowi Odesskiemu i Ukraińskiemu Towarzystwu Ornitologicznemu podjęcia inicjatywy i trudu organizacji konferencji międzynarodowej, a przez to ułatwienia przyszłej międzynarodowej współpracy w dziedzinie badań i ochrony ptaków wodno-błotnych.

Konferencja Międzynarodowej Grupy Badania Ptaków Wodno-błotnych na temat Wędrówek i Międzynarodowej Ochrony Ptaków Wodno-błotnych, odbywająca się w Odessie, Ukraina, 13-17 kwietnia 1992, zgromadziła 79 uczestników z 13 krajów: Belgii, Białorusi, Bułgarii, Holandii, Kazachstanu, Niemiec, Polski, Rosji, Rumunii, Stanów Zjednoczonych, Ukrainy, Wielkiej Brytanii i Włoch; ponadto referaty swoje przysłali ornitolodzy z Danii, Kanady, Turkmenii i Uzbekistanu.

## ANEKS

### KONCEPCJA SZLAKU WĘDRÓWKOWEGO (The Flyway Concept)

Koncepcja szlaku wędrówkowego została rozwinięta celem opisanie obszarów świata wykorzystywanych przez zwierzęta wędrownie, między innymi przez ptaki wodno-błotne. Każdy gatunek ptaka, a w obrębie gatunku każda populacja, wędruje na swój własny sposób, wykorzystując odrębny zestaw lęgówisk, miejsc zatrzymywania się i zimowisk, ułożonych wzdłuż określonych tras wędrówki. Trasy wędrówek poszczególnych gatunków można pogrupować w szerokie szlaki wędrówkowe, z których każdy jest wykorzystywany przez wiele gatunków, podczas ich corocznych wędrówek. Stąd szlak wędrówkowy grupuje wiele nakładających się na siebie systemów wędrówkowych poszczególnych gatunków i populacji, z których każdy(a) ma inną wybiórczość siedliskową i inną strategię wędrówki.

Pomiędzy poszczególnymi szlakami wędrówkowymi nie ma ścisłych granic, a pojęcie to nie ma wyraźnego znaczenia biologicznego. Zostało ono wprowadzone celem pewnego uporządkowania zjawiska wędrówki ptaków w obrębie rozległych jednostek geograficznych, polegającego na grupowaniu podobnych do siebie systemów wędrówkowych poszczególnych gatunków, przede wszystkim dla potrzeb ochrony ptaków.

Ostatnie badania nad wędrówkami ptaków wodno-błotnych przez obszary Europy i Azji wykazują, że w tej części świata trasy wędrówek tej grupy ptaków można generalnie przyporządkować do następujących szlaków wędrówkowych (idąc z zachodu na wschód, szkic na str. 19): Wschodnio-atlantyckiego (East Atlantic Flyway), Śródziemnomorsko-czarnomorskiego (Mediterranean/Black Sea Flyway), Zachodnioazjatycko-afrykańskiego (West Asia/Africa Flyway), Środkowoazjatycko-indyjskiego (Central Asia/India Flyway) oraz Wschodnioazjatycko-australijskiego (East Asia/Australasia Flyway).

---

## Odeský protokol o medzinárodnej spolupráci na výskume a ochrane ťahových ciest vtákov

Konferencia Medzinárodnej organizácie na výskum bahniakov (Wader Study Group, ďalej len WSG), konaná v dňoch 13. - 17. Apríla 1992 v Odeze:

s vedomím, že vtáky sú celosvetovým dedičstvom a že národy, ležiace pozdĺž ťahových ciest populácií bahniakov majú zodpovednosť za ochranu migrujúcich vtákov a ich životného prostredia v súlade s medzinárodnými dohovormi, ako sú Ramsarská a Bónska konvencia,

s vedomím, že neporušenosť týchto ťahových ciest je ohrozená zničením prírodného prostredia, nekontrolovaným lovom, znečisťovaním a ďalšou činnosťou ľudí, je naliehavé pre dosiahnutie účinnej ochranárskej činnosti, aby sa zaistila úzka spolupráca medzi pracovníkmi výskumu a ochrany, medzi medzinárodnými, národnými a miestnymi úradmi, nevládnymi organizáciami, medzinárodnými orgánmi, miestnymi manažérmi a príslušnými inštitúciami,

na základe poznania, že značná časť populácií mokraďových vtákov, používajúcich ťahové cesty hniezdi a odpočívajú na lokalitách vo východnej Európe a v severnej Ázii (obzvlášť na Ukrajine, v Rusku, Moldavsku, Bielorusku, Litve, Lotyšsku, Estónsku, Kazachstane, Kirgizsku, Uzbekistane, Turkmenistane, Gruzínsku, Arménsku, Azerbajdžane a Tadžikistane) a že mnohé štáty sú aktívne zapojené po stránke národnej i medzinárodnej do aktivít, smerujúcich k ochrane populácií ťahových vtákov,

s priáním čo najviac využiť terajšie cenné, avšak rozptýlené informácie a na základe poznania, že najúčelnejší a najhospodárnejší spôsob hodnotenia existujúcich údajov a kritického zhromažďovania nových údajov je možné zabezpečiť koordináciou činností ako amatérskych, tak aj profesionálnych výskumníkov,

- 1) **zdôrazňuje** nevyhnutnosť vytvorenia stratégií medzinárodnej ochrany ťahových ciest pre každú jednotlivú ťahovú cestu bahniakov (východoatlantickú, stredomorsko-čiernomorskú, západoázijsko-africkú, stredoázijsko-indickú, východoázijsko-austrálsku) a doporučuje, aby WSG koordinovala vytváranie takýchto stratégií
- 2) **podtrhuje** dôležitosť stanovenia a účinnej ochrany medzinárodnej siete miest a oblastí, na ktorých sú tieto vtáky závislé
- 3) **doporučuje**, aby boli pre umožnenie zemepisného porovnania a priebežného sledovania prijaté všeobecné štandardy terénnej metodiky, zberu a spracovania dát všetkými organizátormi prác na výskume populácií bahniakov a aby bola zvýšená koordinácia systémov, závislých na vzájomnej výmene dát, ako sú krúžkovacie centrály a iné podobné databázy
- 4) **doporučuje**, aby vládne i nevládne organizácie poskytli prostriedky, odpovedajúce súčasným naliehavým potrebám výskumu a ochrany bahniakov vo východnej Európe a severnej Ázii (obzvlášť na Ukrajine, v Rusku, Moldavsku, Bielorusku, Litve, Lotyšsku, Estónsku, Kazachstane, Kirgizsku, Uzbekistane, Turkmenistane, Gruzínsku, Arménsku, Azerbajdžane a Tadžikistane), čo poskytne plochy pre hniezdne i mimohniezdne využívanie značnou časťou týchto populácií

- 5) **pripomína**, že sa všetky štáty môžu učiť zo skúseností ostatných a doporučuje, aby skúsení ľudia a organizácie v konkrétnych prípadoch pomáhali ostatným:
- poskytnutím výučby a učebných pomôcok včítane publikácií,
  - pomocou pri zakladaní kompatibilných databáz,
  - usporadúvaním výmenných návštev,
  - finančnou podporou a pomocou pri usporadúvaní konferencií,
  - pokračovaním koordinácie projektov na farebné značenie vtákov,
  - pomocou s publikovaním výsledkov a zvyšovaním verejného povedomia,
  - podporou ďalších bilaterálnych a multilaterálnych dohôd o spolupráci,
- a podtrhnutím úlohy WSG a ostatných medzinárodných organizácií, ktorú môžu v tomto ohľade dosiahnuť cieľov uľahčiť
- 6) **doporučuje**, aby sa aktívne podporovala spolupráca medzi odborníkmi a profesionálmi, aby sa medzi nimi vytváralo ovzdušie dôvery, pri odovzdávaní informácií využívali spätné väzby a podporovali všetky ďalšie formy spolupráce
- 7) **doporučuje**, aby boli plne využité existujúce dôležité informácie, ktoré by mohli byť k dispozícii po ich zhromaždení jednoduchými spôsobmi ako sú dotazníky, zamerané najprv na také aspekty, ako súpisys biotopov obývaných bahniakmi, informácie o trendoch vo vývoji populácií bahniakov a rozborys ľudskej činnosti, potenciálne postihujúce ich životné prostredie
- 8) **doporučuje**, aby programy výskumov boli zamerané na odstraňovanie medzier vo vedomostiach biológie bahniakov v spolupráci s príslušnými organizáciami, ležiacimi na ťahových cestách
- 9) **doporučuje**, aby všetky štáty, ležiace na ťahových cestách bahniakov podpísali a realizovali príslušné medzinárodné zmluvy
- 10) **ďakuje a blahoželá** Štátnej univerzite v Odese a Ukrajinskej ornitologickej spoločnosti za ich iniciatívu v usporiadaní medzinárodnej konferencie, ktorá uľahčila ďalšiu medzinárodnú spoluprácu pri výskume a ochrane bahniakov.

Konferencie WSG o migrácii a medzinárodnej ochrane bahniakov, konanej v Odese na Ukrajine v dňoch 13. - 17. Apríla 1992 sa zúčastnilo 79 účastníkov z 13 štátov (Belgicka, Bulharska, Bieloruska, Nemecka, Talianska, Kazachstanu, Holandska, Poľska, Rumunska, Ruska, Ukrajiny, Veľkej Británie a USA) s podporou Kanady, Dánska, Turkménska a Uzbekistanu.



---

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΟ ΤΗΣ ΟΔΗΣΣΟΥ ΓΙΑ ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ  
ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΟΜΩΝ ΤΩΝ  
ΠΑΡΥΔΑΤΙΩΝ ΠΟΥΛΙΩΝ**

Οι συμμετέχοντες στο Συνέδριο της Οργάνωσης για τη Μελέτη των Παρυδάτιων Πουλιών (WSG) στη Οδησό, που έγινε στις 13-17 Απριλίου 1992,

ΣΥΝΑΙΣΘΑΝΟΜΕΝΟΙ ότι τα πουλιά είναι παγκόσμια κληρονομιά και ότι οι χώρες κατά μήκος των μεταναστευτικών δρόμων των πληθυσμών των παρυδάτιων πουλιών μοιράζονται την ευθύνη για την προστασία αυτών των πουλιών και των βιοτόπων τους, όπως έχει αναγνωριστεί σε διεθνείς συμφωνίες όπως η Σύμβαση του Ραμσάρ και της Βόννης,

ΓΝΩΡΙΖΟΝΤΑΣ ότι η ακεραιότητα αυτών των μεταναστευτικών δρόμων απειλείται από απώλεια των βιοτόπων, αλόγιστο κυνήγι, ρύπανση και άλλες ανθρώπινες δραστηριότητες, ώστε υπάρχει επείγουσα ανάγκη για αποτελεσματικές ενέργειες προστασίας οι οποίες απαιτούν στενή συνεργασία μεταξύ ερευνητών και ειδικών σε θέματα προστασίας, αλλά και γνώση των προτιμήσεων βιοτόπων σε διεθνές, εθνικό και τοπικό επίπεδο, όπως και γνώση των στρατηγικών μετανάστευσης των πουλιών αυτών. Με γνώση αυτών των ποικίλων μεταναστευτικών συστημάτων, είναι δυνατό να ομαδοποιηθούν οι μεταναστευτικοί δρόμοι που χρησιμοποιούνται από τα παρυδάτια σε ευρύτερους, καθένας από τους οποίους χρησιμοποιείται από πολλά είδη, συχνά με παρόμοιο τρόπο, κατά τη διάρκεια των ετήσιων μεταναστεύσεων.

ΠΑΡΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ότι πολύ μεγάλοι πληθυσμοί παρυδάτιων πουλιών που χρησιμοποιούν μεταναστευτικούς δρόμους αναπαράγονται και σταματούν διερχόμενοι σε περιοχές της ανατολικής Ευρώπης και βόρειας Ασίας (ειδικά στην Ουκρανία, Ρωσία, Μολδαβία, Μπελόρους, Λιθουανία, Λατβία, Εσθι, Καζακστάν, Κιργκιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τουρκμενιστάν, Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Τατζικιστάν), κι επειδή πολλές πολιτείες εμπλέκονται ενεργά, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, σε ενέργειες προστασίας των μεταναστευτικών δρόμων των πουλιών,

ΕΠΥΘΥΜΩΝΤΑΣ να κάνουμε την μέγιστη δυνατή χρήση της υπάρχουσας πολύτιμης αλλά διεσπαρμένης πληροφορίας και παρατηρώντας ότι ο πιο αποτελεσματικός και

οικονομικός τρόπος σύνθεσης των υπάρχοντων δεδομένων και συγκέντρωσης νέων σημαντικών στοιχείων είναι μέσα από τις συντονισμένες δραστηριότητες των ερασιτεχνών και επαγγελματιών ερευνητών,

1. **Τονίζουμε** την ανάγκη ανάπτυξης στρατηγικών για προστασία των διεθνών μεταναστευτικών δρόμων (Ανατολικού Ατλαντικού, Μεσογείου/Μαύρης Θάλασσας, Δυτικής Ασίας/Αφρικής, Κεντρικής Ασίας/Ινδίας, Ανατολικής Ασίας/Αυστραλασίας), και προτείνουμε το WSG ως συντονιστικό όργανο και δημιουργό τέτοιων στρατηγικών.

2. **Υπογραμμίζουμε** τη σπουδαιότητα του προσδιορισμού και της αποτελεσματικής προστασίας των διεθνών δικτύων περιοχών από τις οποίες εξαρτώνται αυτά τα πουλιά.

3. **Προτείνουμε** ότι για να είναι δυνατές συγκρίσεις μεταξύ γεωγραφικών περιοχών και διαχρονική παρακολούθηση των πληθυσμών, πρέπει να υιοθετηθούν κοινές μεθοδολογίες συλλογής κι επεξεργασίας δεδομένων από όλους τους Οργανισμούς που εργάζονται επάνω στα παρυδάτια και να προωθηθεί ο συντονισμός συστημάτων που εξαρτώνται από ανταλλαγή πληροφοριών όπως τα κέντρα δακτυλίωσης και άλλες βάσεις δεδομένων.

4. **Προτείνουμε** στις κυβερνήσεις και στους μη-κυβερνητικούς οργανισμούς να παράσχουν πόρους ώστε να καλυφτούν οι παρούσες επείγουσες ανάγκες μελέτης και προστασίας των παρυδάτιων στην Ανατολική Ευρώπη και βόρεια Ασία (και ιδιαίτερα στην Ουκρανία, Ρωσία, Μολδαβία, Μπελόρους, Λιθουανία, Λατβία, Εστι, Καζακστάν, Κιργκιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τουρκμενιστάν, Γεωργία, Αρμενία, Αζερμπαϊτζάν, Τατζικιστάν) που αποτελούν αναπαραγωγικές αλλά και μη αναπαραγωγικές περιοχές μεγάλου μέρους αυτών των πληθυσμών.

5. **Δίνουμε έμφαση** στο ότι όλες οι χώρες μπορούν να μάθουν από την εμπειρία άλλων και προτείνουμε στα άτομα και τους οργανισμούς με εμπειρία σε ιδιαίτερα θέματα να βοηθούν άλλους:

\* Παρέχοντας εκπαίδευση κι εκπαιδευτικό υλικό, συμπεριλαμβανομένων εκδόσεων.

\* Βοηθώντας στην ίδρυση συμβατών βάσεων δεδομένων.

\* Κανονίζοντας επισκέψεις ανταλλαγών.

- 
- \* Υποστηρίζοντας και βοηθώντας τη δημιουργία συνεδρίων.
  - \* Συνεχίζοντας το συντονισμό των σχημάτων έγχρωμης δακτυλίωσης.
  - \* Βοηθώντας τη δημοσίευση αποτελεσμάτων και δημιουργώντας ενημέρωση του κοινού.
  - \* Ενθαρρύνοντας παραπέρα αμφίπλευρες και πολύπλευρες συμφωνίες στη συνεργασία.
  - \* Υπογραμμίζοντας τον διευκολυντικό ρόλο τον οποίο μπορεί να παίξει το WSG και άλλοι διεθνείς οργανισμοί στα προαναφερθέντα.

**6. Προτείνουμε** να ενθαρρυνθεί ενεργά η συνεργασία μεταξύ εθελοντών και επαγγελματιών, αρχικά με ανάπτυξη εμπιστοσύνης, διάδοση πληροφοριών κι άλλη υποστήριξη.

**7. Προτείνουμε** να γίνει πλήρης χρήση της υπάρχουσας σχετικής πληροφορίας, η οποία πρέπει να γίνει διαθέσιμη, αφού συγκεντρωθεί με απλές τεχνικές που περιλαμβάνουν ερωτηματολόγια, αρχικά σε θέματα όπως καταγραφές βιοτόπων παρυδάτιων, πληροφορίες διαχρονικών διακυμάνσεων πληθυσμών παρυδάτιων και αναλύσεις ανθρώπινων δραστηριοτήτων που πιθανώς θα επηρέαζαν αυτούς τους βιοτόπους.

**8. Προτείνουμε** να αναπτυχθούν ερευνητικά προγράμματα για κάλυψη ουσιαστικών κενών στη βιολογία των παρυδάτιων κατά μήκος των μεταναστευτικών δρόμων με συνεργασία των σχετικών οργανισμών.

**9. Προτείνουμε** στις πολιτείες που βρίσκονται κατά μήκος μεταναστευτικών δρόμων παρυδάτιων πουλιών να υπογράψουν και να τηρήσουν σχετικές διεθνείς συμφωνίες.

**10. Συγχαίρουμε** το Πανεπιστήμιο της Οδησού και την Ορνιθολογική Εταιρεία της Ουκρανίας για την πρωτοβουλία τους στο να φιλοξενήσουν τη διεθνή αυτή συνάντηση διευκολύνοντας μελλοντική διεθνή συνεργασία επάνω στη μελέτη και προστασία των παρυδάτιων.

Το Συνέδριο της Οργάνωσης για τη Μελέτη των Παρυδάτιων Πουλιών (WSG) επάνω στη μετανάστευση και διεθνή προστασία των παρυδάτιων πουλιών, έγινε στις 13-17

Απριλίου 1992 στη Οδησό. Συμμετείχαν 79 ειδικοί από 13 χώρες (Βέλγιο, Βουλγαρία, Μπελόρους, Γερμανία, Ιταλία, Καζακστάν, Ολλανδία, Πολωνία, Ρουμανία, Ρωσία, Ουκρανία, Βρετανία, και Αμερική), με συνεισφορές από τον Καναδά, Δανία, Τουρκμενιστάν και Ουζμπεκιστάν.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

### Ο ορισμός του μεταναστευτικού δρόμου

Ο "μεταναστευτικός δρόμος", αποτελεί μια ιδέα που αναπτύχθηκε για να περιγράψει περιοχές της υδρογείου που χρησιμοποιούνται από μεταναστευτικά ζώα όπως τα παρυδάτια. Οι μεταναστευτικοί δρόμοι μπορούν να οριστούν ως τα μεταναστευτικά δρομολόγια και οι περιοχές που χρησιμοποιούνται από τους πληθυσμούς των παρυδάτιων κατά τις μετακινήσεις τους μεταξύ των περιοχών αναπαραγωγής και διαχείμασης. Οι πληθυσμοί κάθε είδους παρυδάτιου μεταναστεύουν με διαφορετικό τρόπο και χρησιμοποιούν διαφορετική περιοχή για αναπαραγωγή, στάση κατά τη μετανάστευση και περιοχή διαχείμασης. Έτσι, ένας απλός μεταναστευτικός δρόμος αποτελείται από πολλά επικαλυπτόμενα συστήματα μετανάστευσης πληθυσμών διαφορετικών ειδών παρυδάτιων, καθένα από τα οποία έχει διαφορετικές προτιμήσεις βιοτόπων και στρατηγικές μετανάστευσης. Με γνώση τέτοιων ποικίλων μεταναστευτικών συστημάτων είναι δυνατόν να ομαδοποιηθούν οι μεταναστευτικοί δρόμοι σε μεγάλους, καθένας από τους οποίους χρησιμοποιείται από πολλά είδη, συχνά κατά παρόμοιο τρόπο, κατά τις ετήσιες μεταναστεύσεις.

Δεν υπάρχουν αυστηροί και απόλυτοι κανόνες στο διαχωρισμό των μεταναστευτικών δρόμων και η χρήση τους δεν έχει ιδιαίτερη βιολογική σημασία. Η χρήση της ιδέας των μεταναστευτικών δρόμων είναι πολύτιμη για την ευκολία προσέγγισης που επιτρέπει τη θεώρηση της βιολογίας και προστασίας των παρυδάτιων κι άλλων μεταναστευτικών ειδών μέσα σε ευρείες γεωγραφικές ενότητες μέσα στις οποίες οι μεταναστεύσεις των ειδών και των πληθυσμών μπορούν να ομαδοποιηθούν περισσότερο ή λιγότερο άμεσα.

Πρόσφατες έρευνες των μεταναστεύσεων πολλών ειδών παρυδάτιων στην Ευρώπη και Ασία δείχνουν ότι σ' αυτό το τμήμα του πλανήτη οι μεταναστεύσεις των παρυδάτιων μπορούν να ομαδοποιηθούν στους εξής δρόμους (από δυτικά προς ανατολικά): Ανατολικού Ατλαντικού, Μεσογείου/Μαύρης Θάλασσας, Δυτικής Ασίας/Αφρικής, Κεντρικής Ασίας/Ινδίας, Ανατολικής Ασίας/Αυστραλασίας (βλ. σχετικό χάρτη).

---

## **Одесский протокол о международном сотрудничестве по изучению и охране пролетных путей**

**Конференция Международной группы по изучению куликов в Одессе  
13-17 апреля 1992 г.**

ПОНИМАЯ, что птицы являются международным наследием, и нации на путях миграции популяций куликов разделяют ответственность за охрану этих мигрирующих птиц и их местообитаний, что признано в международных соглашениях, в том числе в Рамсарской и Боннской конвенциях;

ОСОЗНАВАЯ, что целостность пролетных путей находится под угрозой в связи с деградацией местообитаний, нерегулируемым прессом охоты, загрязнением среды и другими формами антропогенного воздействия и, таким образом, существует необходимость эффективных мер охраны, требующих в свою очередь тесного объединения специалистов-исследователей и деятелей в области охраны природы, национальных, местных властей, неправительственных организаций, международных органов управления, менеджеров конкретных местообитаний и соответствующих организаций;

ОТМЕЧАЯ, что большая доля популяций пролетных куликов гнездится и останавливается в период миграций в угодьях Восточной Европы и Северной Азии (в частности, Украины, России, Беларуси, Молдовы, Литвы, Латвии, Эстонии, Казахстана, Киргизстана, Таджикистана, Узбекистана, Туркменистана, Грузии, Армении и Азербайджана) и, что многие государства активно подключились к действиям по охране популяций мигрирующих птиц;

ЖЕЛАЯ способствовать максимальному использованию существующей ценной, но рассредоточенной информации и учитывая, что наиболее эффективный и экономный путь обобщения существующих и сбора новых важных сведений заключается в координированной деятельности как любителей, так и профессиональных исследователей;

1. ОСОБО ОТМЕЧАЕТ необходимость разработки международной стратегии охраны на трассах миграции для каждого из пролетных путей куликов (Восточноатлантический, Средиземноморско-черноморский, Западноазиатско-африканский, Центральноазиатско-индийский, Восточноазиатско-австралийский) и рекомендует осуществление координации разработки подобных стратегий Международной группой по изучению куликов;

2. ПОДЧЕРКИВАЕТ важность поиска и эффективной охраны в разных странах сети местообитаний и регионов, от которых зависят эти птицы;

3. РЕКОМЕНДУЕТ использовать всеми организациями при исследовании популяций куликов общепринятые стандарты методик полевых исследований, сбора и хранения данных для возможного географического сопоставления и долговременного мониторинга, и укреплять тесную координацию систем, связанных с обменом данными, таких как центры кольцевания и другие базы данных;

4. РЕКОМЕНДУЕТ правительствам и неправительственным организациям выделять средства на исследования и охрану куликов в Восточной Европе и Северной Азии (особенно в Украине, России, Беларуси, Молдове, Литве, Латвии, Эстонии, Казахстане, Киргизстане, Таджикистане, Узбекистане, Туркменистане, Грузии, Армении и Азербайджане), где расположены районы гнездования и внегнездового пребывания куликов, используемые значительной долей популяций, общих для стран каждого пролетного пути;

5. ПОДЧЕРКИВАЕТ, что все страны должны обучаться на опыте друг друга и рекомендует конкретным лицам и организациям, обладающим опытом в отдельных областях содействовать другим:

- обеспечивая обучение и обучающие материалы, включая публикации;
- оказывая помощь в создании совместимых баз данных;

- организуя обменные визиты;
  - оказывая поддержку и помощь в организации конференций;
  - продолжая координацию схем цветного мечения;
  - оказывая помощь в публикации результатов и формировании общественного мнения;
  - поддерживая дальнейшие дву- и многосторонние соглашения о сотрудничестве;
- и подчеркивает особую роль, которую Международная группа по изучению куликов и иные международные организации могут играть в данном отношении;

6. РЕКОМЕНДУЕТ активно поддерживать сотрудничество добровольцев-любителей и профессионалов на основе доверия, обратной информационной связи, других форм поддержки;

7. РЕКОМЕНДУЕТ использовать полностью и обеспечивать доступность всей существующей уместной информации, собранной с помощью простых методик типа анкетного опроса, в первую очередь, по таким направлениям, как инвентаризация местообитаний куликов, сведения о тенденциях изменений величины популяций куликов, анализ антропогенного воздействия на эти местообитания;

8. РЕКОМЕНДУЕТ разработку программ исследований по наиболее серьезным существующим пробелам в знаниях о биологии куликов совместными усилиями соответствующих организаций на протяжении всего пролетного пути;

9. РЕКОМЕНДУЕТ всем странам, через которые проходят пролетные пути куликов, подписать и претворять в действие соответствующие международные соглашения;

10. БЛАГОДАРИТ Одесский государственный университет и Украинское орнитологическое общество за организацию приема Международной конференции и, таким образом, за содействие будущему международному сотрудничеству по изучению и охране куликов.

На конференции Международной группы по изучению куликов "Миграции и международная охрана куликов", состоявшейся в Одессе, Украина, 13-17 апреля 1992 г., присутствовали 79 участников из 13 стран (Бельгии, Болгарии, Беларуси, Великобритании, Германии, Италии, Казахстана, Нидерландов, Польши, Румынии, России, Украины, США), сообщения получены также из Канады, Дании, Туркменистана и Узбекистана.

Приложение:

#### КОНЦЕПЦИЯ ПРОЛЁТНЫХ ПУТЕЙ

"Пролетный путь" - концепция, разработанная для описания областей мира, используемых мигрирующими животными, такими как кулики. Понятие "пролетных путей" может быть объяснено как маршрут(ы) миграции и области, используемые популяциями куликов для перемещения между районами их размножения и зимовки. Каждый вид куликов и популяция мигрирует определенным образом и использует собственный набор мест гнездования, остановки и зимовки, хотя отдельно взятый пролетный путь состоит из многих перекрывающихся миграционных систем популяций и видов куликов, каждый из которых имеет свои предпочтения в местообитаниях и тактику миграции. На основе знаний этих миграционных систем можно сгруппировать миграционные маршруты куликов в широкие пролетные пути, каждый из которых используется многими видами, часто сходным образом во время ежегодных миграций.

Не существует четкого и простого разделения пролётных путей, и их использование не подразумевает никакого глубокого биологического значения. Скорее, использование концепции пролетных путей ценно для удобства рассмотрения биологии и охраны куликов (как и других мигрирующих видов) в высокоранговых географических единицах, в которые более или менее легко могут быть сгруппированы миграции видов и популяций.

Современные исследования миграций многих видов куликов в Европе и Азии показывают, что в этой части мира миграции куликов могут быть сгруппированы в следующие пролетные пути с запада на восток: Восточноатлантический, Средиземноморско-черноморский, Западноазиатско-африканский, Центральноазиатско-индийский и Восточноазиатско-австралийский.

---

## **Одеський Протокол щодо міжнародної кооперації у питаннях вивчення та збереження міграційних шляхів**

*Конференція Робочої групи кулікознавців, Одеса, 13-17 квітня, 1992 р.*

---

**ВИЗНАЮЧИ**, що птахи належать до міжнародної спадщини і що народи, які мешкають вздовж шляхів міграцій популяцій болотних птахів, несуть відповідальність за збереження мігруючих птахів та середовищ їх існування, що було визнано міжнародними угодами, такими як Рамсарська та Боннська Конвенції;

**УСВІДОМЛЮЮЧИ**, що цілісності міграційних шляхів загрожує небезпека втрати середовищ існування, нерегульоване полювання, забруднення, а також інша антропогенна діяльність, існує гостра необхідність ефективних дій задля збереження цих шляхів, що вимагає тісної співпраці між науковцями та природознавцями, співпраці міжнародних, національних та місцевих органів управління, неурядових природоохоронних організацій, міжнародних установ, менеджерів на місцях та відповідних інституцій;

**ВІДЗНАЧАЮЧИ**, що багаточисельні популяції болотних птахів використовують на шляхах міграції місця гніздування та зупинок в Східній Європі та Північній Азії (особливо, в Україні, Росії, Молдові, Білорусі, Литві, Латвії, Естонії, Казахстані, Киргизстані, Узбекистані, Туркменистані, Грузії, Armenії, Азербайджані, Таджикистані), і що така кількість країн активно залучається в діяльність щодо збереження популяцій мігруючих птахів на національному та міжнародному рівнях;

**БАЖАЮЧИ** отримати максимальну вигоду із існуючої цінної, але розпорошеної інформації та відзначаючи, що найбільш ефективний та економічно вигідний шлях упорядкування існуючих даних та збирання нових даних досягається через скоординовану діяльність як любителів так і професіоналів, науковців:

1. **ПІДКРЕСЛЮЄ** необхідність розробки стратегій збереження міжнародних міграційних шляхів для кожного куличиноного міграційного шляху (Східна Атлантика, Середземномор'я / Чорне Море; Західна Азія / Африка; Центральна Азія / Індія; Східна Азія / Австралія) та рекомендує Робочій групі кулікознавців скоординувати розроблення таких стратегій;

2. **НАГОЛОШУЄ** на важливості ідентифікації та ефективного збереження міжнародної мережі таких місць та зон, від яких залежить благополуччя цих птахів;

3. **РЕКОМЕНДУЄ**, що задля забезпечення географічних порівнянь та ритмічного серіального моніторингу, загальні стандарти щодо польової методології та збирання даних, прийняті з цієї нагоди всіма організаціями, які працюють з популяціями куликів, і що є відкрито скоординованою системою, що залежить, в свою чергу, від обміну даними, зокрема, даними центрів кільцювання та іншими даними, мають бути покращені;

4. РЕКОМЕНДУЄ урядовим та неурядовим організаціям забезпечити цю необхідну діяльність ресурсами, направленими на існуючі потреби з вивчення та збереження куликів в Східній Європі та Північній Азії (особливо, в Україні, Росії, Молдові, Білорусі, Литві, Латвії, Естонії, Казахстані, Киргизстані, Узбекистані, Туркменистані, Грузії, Armenії, Азербайджані, Таджикистані), що, відповідно, сприятиме підвищенню привабливості для популяцій територій гніздового та негніздового використання;

5. ПІДКРЕСЛЮЄ, що всі країни можуть вивчати досвід одна одної та рекомендує фахівцям та організаціям співпрацювати по питаннях, де накопичено досвід щодо аспектів:

- забезпечення тренінгу та матеріалами для тренінгу, включаючи публікації,
- підтримка впровадження сумісних баз даних,
- організація візитів обміну,
- підтримка та допомога в організації конференцій,
- продовження координації щодо схем кольорового мічення,
- підтримка публікаціями результатів з підвищення обізнаності громадськості,
- заохочення наступних двосторонніх та багатосторонніх угод з кооперації,

і, разом з тим, підкреслює, що Робоча група куликознавців та інші міжнародні організації відіграють в цьому відношенні ініціюючу роль.

6. РЕКОМЕНДУЄ, щоб співпраця між волонтерами та професіоналами активно заохочувалась і була поєднаною з ініціативами щодо відкритості, обміну інформацією на принципах зворотнього зв'язку та з іншими видами підтримки;

7. РЕКОМЕНДУЄ врахувати, що повне використання даних є основою створення існуючого інформаційного поля, і що така інформація має бути доступною, зокрема, і після того, як вона зібрана в найбільш простий спосіб, включаючи опитування - це, в першу чергу, по таких аспектах як інвентаризація середовищ існування куликів, тренди змін в популяціях куликів у часі, та по аспектах з аналізу тої діяльності людей, яка потенційно впливає на середовище;

8. РЕКОМЕНДУЄ, щоб програми з вивчення ключових розбіжностей у знаннях щодо біології куликів розроблялись через співпрацю відповідних організацій, розташованих вздовж міграційних шляхів;

9. РЕКОМЕНДУЮЄ, щоб всі станції вздовж міграційних шляхів куликів підписали та впровадили відповідні міжнародні угоди;

10. ВІТАЄ Державний Одеський університет та Українське орнітологічне товариство за їх ініціативу в організації прийому міжнародної конференції і, таким чином, підтриману міжнародну співпрацю у питаннях вивчення куликів та їх збереження.

Конференцію Робочої групи куликознавців по питаннях міграції та міжнародного співробітництва у питаннях збереження куликів було організовано в Одесі, Україна, 13-14 квітня 1992 року, і підтримано 79 учасниками 13 країн (Бельгія, Болгарія, Білорусь, Німеччина, Італія, Казахстан, Голандія, Польща, Румунія, Росія, Україна, Об'єднане Королівство, Сполучені Штати Америки), за сприяння Канади, Данії, Туркменистану та Узбекистану.



**Odesos protokolas dėl tarptautinio bendradarbiavimo tiriant  
ir išsaugant migracinius paukščių kelius**

1992 m balandžio 13-17 dienomis Odesoje buvo surengta Pelkių paukščių tyrimų grupės konferencija, kuri,

- atsižvelgdama į tarptautines Ramsar ir Bonos konvencijas, pripažįstančias, kad paukščiai yra visos žmonijos turtas ir kad visos šalys, esančios pelkių paukščių migraciniame kelyje, yra atsakingos už šių migrantų ir jų gyvenamų vietų apsaugą;
  - suprasdama, kad migracinių kelių vientisumui kelia grėsmę paukščių gyvenamų vietų naikinimas, nekontroliuojama medžioklė, aplinkos teršimas ir kita žmonių veikla, ir reikalaudama skubiai imtis efektyvių veiksmų, besiremiančių glaudžiais kontaktais tarp mokslininkų ir gamtos apsaugos darbuotojų, tarptautinių, nacionalinių ir vietinių valdžios organų, nevyriausybinių organizacijų vietinių valdytojų ir kitų atitinkamų institucijų;
  - pažymėdama, kad labai didelė pelkių paukščių populiacijų dalis perėjimo, poilsio ir nakvynės vietas pasirenka Rytų Europoje ir Šiaurės Azijoje (ypač Ukrainoje, Rusijoje, Moldovoje, Baltarusijoje, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Kazachstane, Kirgizstane, Uzbekistane, Turkmenistane, Gruzijoje, Armenijoje, Azerbaidžane, Tadžikistane) ir kad daug valstybių aktyviai dalyvauja migruojančių paukščių apsaugoje - ir nacionaliniu, ir tarptautiniu mastu;
  - norėdama maksimaliai panaudoti visą vertingą, bet nesusistemintą medžiagą ir pabrėždama, kad mėgėjų ir profesionalių tyrinėtojų koordinuoti veiksmai yra pats efektyviausias ir ekonomiškiausias būdas lyginti jau sukauptą informaciją ir rinkti naujus duomenis:
1. Akcentuoja būtinumą sukurti tarptautinę apsaugos strategiją kiekvienam pelkių paukščių migraciniam keliui (Rytų Atlanto, Viduržemio - Juodosios jūros, Vakarų Azijos - Afrikos, Centrinės Azijos - Indijos, Rytų Azijos - Okeanijos) ir rekomenduoja Pelkių paukščių tyrimų grupę koordinuoti šių strateginių planų sukūrimą.
  2. Pabrėžia tarptautiniu mastu svarbių teritorijų identifikacijos ir efektyvios apsaugos būtinumą.
  3. Dėl galimų geografinių analogijų ir monitoringų rekomenduoja visoms organizacijoms, dirbančioms su pelkių paukščių populiacijomis, nustatyti bendrus lauko darbų metodikos, duomenų rinkimo ir pateikimo reikalavimus ir koordinuoti visų sistemų, kurios remiasi duomenų keitimusi (žiedavimo centrai, duomenų bankai), darbą.

4. Rekomenduoja, kad vyriausybės ir nevyriausybės organizacijos, atsižvelgdamos į esamus poreikius, suteiktų resursų pelkių paukščių tyrimui ir apsaugai Rytų Europoje ir Šiaurės Azijoje (ypač Ukrainoje, Rusijoje, Moldovoje, Baltarusijoje, Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Kazachstane, Kirgizstane, Uzbekistane, Turkmenistane, Gruzijoje, Armenijoje, Azerbaidžane, Tadžikistane), nes būtent šiuose regionuose apsisetoja ir peri didžioji dalis pelkių paukščių.
5. Pažymi, kad visoms šalims turi būti prieinama kitų šalių patirtis šioje srityje, ir rekomenduoja atskirus žmones ir organizacijas, turinčias patirties tam tikrose srityse, suteikti paramą kitiems:
  - organizuoti mokymą, aprūpinti mokymo priemonėmis, tame tarpe publikacijomis;
  - padėti kurti duomenų bankus;
  - organizuoti apsikeltimą specialistais;
  - padėti rengti konferencijas;
  - testuoti spalvotų žemėlapių ruošimo koordinavimą;
  - padėti publikuoti tyrimų rezultatus ir propaguoti visuomenei jų aktualumą;
  - skatinti dvišalius ir daugiašalius susitarimus;o taip pat pabrėžia Pelkių paukščių tyrimų grupės ir kitų tarptautinių organizacijų paramą visais šiais aspektais.
6. Rekomenduoja plėsti bendradarbiavimą tarp mėgėjų ir profesionalų, kuris remtųsi tarpusavio pasitikėjimu, grįžtamuoju informacijos ryšiu ir kita parama.
7. Siekia, kad visiems būtų prieinami (pasitelkus pačią paprasčiausią techniką, pvz. anketas) visi jau surinkti duomenys, pirmiausia tokie, kaip perėjimo vietų įvairiuose biotopuose inventurizacija, duomenys apie pelkių paukščių populiacinius pokyčius, žmonių veiklos šiuose biotopuose analizė.
8. Rekomenduoja, kad programos, skirtos mažiausiai ištirtiems pelkių paukščių biologijos aspektams, būtų vykdomos bendradarbiaujant atitinkamoms organizacijoms visoje praskridimo trasoje.
9. Rekomenduoja visoms šalims, esančioms pelkių paukščių migraciniame kelyje, pasirašyti ir įgyvendinti atitinkamus tarptautinius susitarimus.
10. Sveikina Odesos Valstybinio Universiteto ir Ukrainos ornitologų draugijos iniciatyvą surengti tarptautinę konferenciją ir tokiu būdu prisidėti prie tolesnio tarptautinio bendradarbiavimo pelkių paukščių tyrimo ir apsaugos srityse.

Pelkių paukščių tyrimo grupės konferencijoje, tema "Pelkių paukščių migracija ir tarptautinė apsauga", surengtoje Odesoje, Ukrainoje, 1992 metų balandžio mėn 13-17 dienomis, dalyvavo 97 dalyviai iš 13 šalių (Belgijos, Bulgarijos, Baltarusijos, Vokietijos, Italijos, Kazachstano, Niderlandų, Lenkijos, Rumunijos, Rusijos, Ukrainos, Jungtinės Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų). Konferencija taip pat parėmė Kanada, Danija, Turkmenistanas ir Uzbekistanas.

## PRIEDAS

-----

### Savoka "Migracinis kelias"

Migracinis kelias - tai trasa, apimanti tas pasaulio teritorijas, kuriomis praekrenda migruojantys gyvūnai, pvz. tokie kaip pelkių paukščiai. Migraciniais keliais gali būti vadinami migraciniai maršrutai ir vietovės, kuriomis naudojasi pelkinių paukščių populiacijos, judėdamos tarp perėjimo ir žiemojimo vietų. Kiekviena pelkinių paukščių rūšis ir populiacija migruoja skirtingu būdu pasirinkdama skirtingas migracinio starto, perėjimo ir ir žiemojimo vietas. Taigi migracinis kelias susideda iš daugelio persidengiančių migracinių sistemų, būdingų atskiroms pelkinių paukščių rūšims ir populiacijoms, kai pirmenybė teikiama skirtingiems biotopams ir naudojama nevienoda migracinė strategija. Išsiaiškinus šias įvairias migracines sistemas, galima jas sujungti į kelis plačius migracinius kelius, kuriuos naudoja panašiai migruojančios rūšys kasmetinio traukimo metu.

Tarp migracinių kelių nėra aiškių ir griežtų ribų, ir jų pasirinkimas neturi jokios biologinės prasmės. Migracinio kelio koncepcija leidžia tyrinėti pelkių paukščių biologiją ir apsaugą plačiu geografinių vienetų rėmuose, į kuriuos galima gana lengvai sugrupuoti atskirų rūšių ir populiacijų migracijas.

Naujausi pelkių paukščių migracijų tyrimai Europoje ir Azijoje rodo, kad šioje pasaulio dalyje pelkinių paukščių migracijas galima sugrupuoti į penkis migracinius kelius: iš vakarų į rytus (žiūr. pav.), Rytų Atlanto migracinis kelias, Viduržemio - Juodosios jūros, Vakarų Azijos - Afrikos, Centrinės Azijos - Indijos ir Rytų Azijos - Okeanijos migraciniai keliai.

#### Pelkinių paukščių migraciniai keliai

-----

Rytų Atlanto

Viduržemio -  
Juodosios jūros

Vakarų Azijos -  
Afrikos

Centrinės Azijos -  
Indijos

Rytų Azijos -  
Okeanijos

Vakarų pusrutulio migraciniai keliai nenurodyti.